RAMPA

IOSIF NAGHIU

ÎNTR-O SINGURĂ SEARĂ

ÎNTR-O SINGURĂ SEARĂ

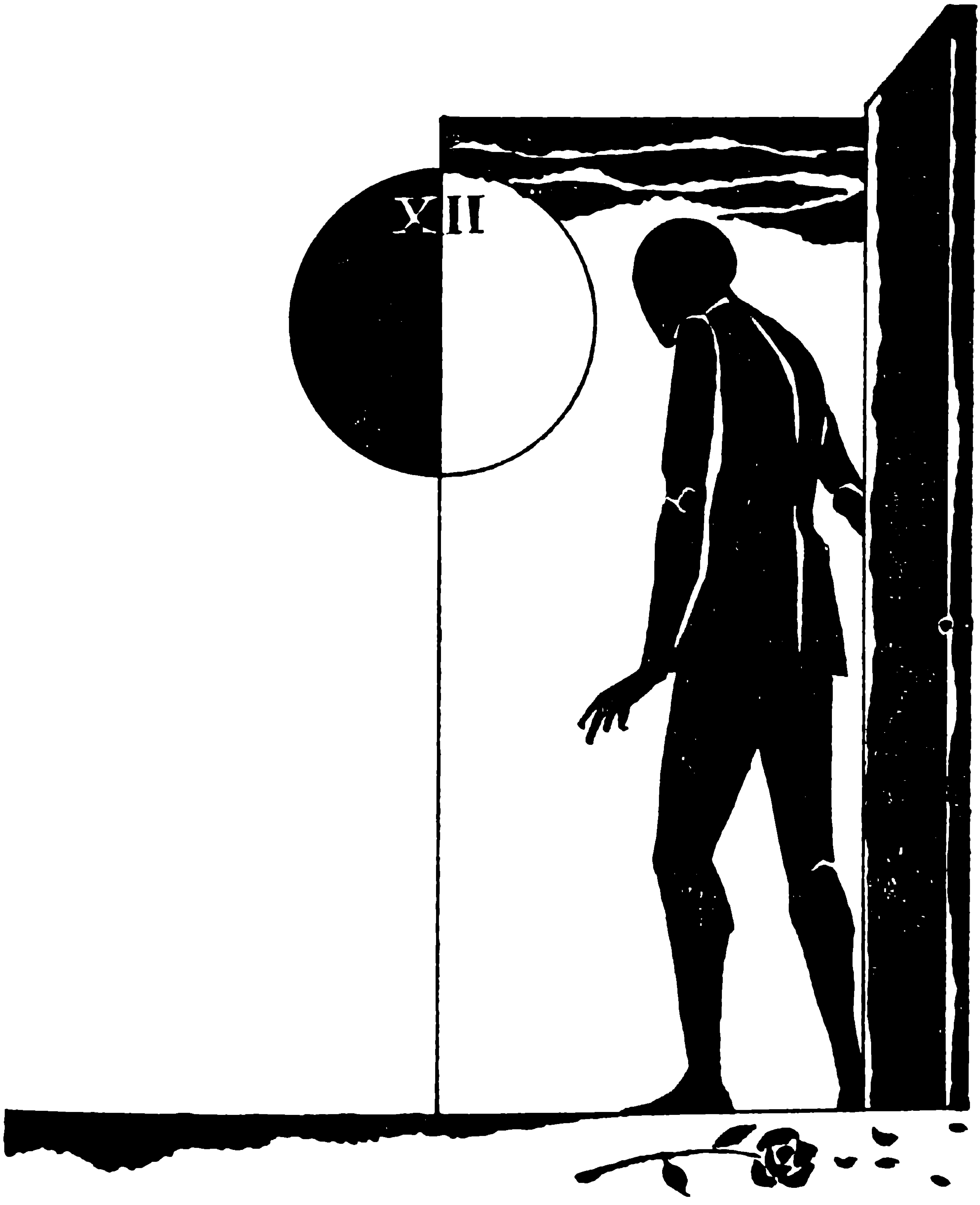

PERSONAJELE:

În ordinea intrării în scenă:

MARCU ONOFREI,
55 de ani, bărbat cu părul aproape alb, arată mai bătrîn decît îi e vîrsta; tipul savantului simplu, blajin, care și-a petrecut viața în provincie și nici nu și-a dorit altceva. Are ceva senin, uneori distrat, în comportare.
LIA,
22—23 de ani. Ziaristă venită din București în speranța unui reportaj.
PETRE ONOFREI,
22—23 de ani. Fiul lui Marcu Onofrei.
OANA ONOFREI,
50 de ani. Blajină, distinsă, prezentînd, după cum e firesc după atîția ani de conviețuire, multe asemănări cu Marcu Onofrei.
MELANIA ONOFREI,
20—22 de ani. Fata lui Marcu Onofrei.
VECINUL,
Înfățișarea și vîrsta lui nu au importanță.
GEORGE ONIGA,
55—56 de ani. Bărbat viguros, în toată puterea, pare obișnuit să domine, are schimbări bruște de comportament.
ȘOFERUL,
45—50 de ani.

DECORUL:

Salon mare de provincie, cu multe uși. O scară interioară, pe al cărei palier mari există două intrări în camerele copiilor. Pe o măsuță, rezemată de zidul de la intrare este așezat un colet poștal nedesfăcut.

ACTUL I

La deschiderea cortinei, Lia șade într-un fotoliu, cu un pahar în mînă. Marcu, alături de ea, îi toarnă dintr-o sticlă de bere în ciuda unui gest inițial de refuz. Apoi rămîn așa, în tăcere. Marcu merge din cînd în cînd spre fereastră și privește afară. E seară; din întunericul de afară se strecoară cîte o pală de vînt, foșnetul greoi al unor crengi, sugerînd dincolo de fereastra imensă, o grădină mare, bătrînească, de provincie.

Se aude scîrțîitul unei porți și pași care se întăresc pe veranda casei. Cineva, dincolo de ferestre, răsucește un comutator. Sub lumina bruscă, apar contururile copacilor greoi, un fotoliu de răchită. O siluetă abia întrezărită dispare în casa alăturată. În tot timpul cît a durat trecerea acelei persoane, Marcu a avut o crispare ciudată. Acum s-a destins iarăși și începe să umble.

MARCU: Cît e ceasul? *(Se plimbă puțin prin cameră apoi spune grăbit.)* Eu, într-un fel, am fost totdeauna legat de timp. Întreaga mea viaţă a fost o veşnică pendulare între ceea ce se poate numi criza de timp şi aşteptare. Meseria mea de om de ştiinţă, de cercetător, mi-a cerut, — cu graba specifică timpului în care trăim — rezultate, iar trecutul meu, amintirile mele de luptă şi ilegalitate sînt toate legate de aşteptare. În tranşee, unde am făcut paza unui depozit ascuns, în ilegalitate, unde pregăteam insurecţia ... Chiar şi acum, ce fac altceva decît să îl aştept pe vechiul meu prieten Oniga, pe care nu l-am văzut — şi aici iar intervine timpul — de vreun deceniu îmi pare ...

(Din camera Melaniei se aud niște exerciții de vioară. Lia ridică privirea și ascultă atentă.)

LIA: Cine cîntă?

MARCU: Fata mea, Melania. Este studentă la Conservator. Tineretul de azi are tot mai mult înclinații artistice. Peste tot întîlnești pictori, actori, poeți și alți asemenea „meseriași ai abstractului", dacă se poate spune așa. Și asta înseamnă că este tot mai bine ... Chiar dacă unii dintre tinerii ăștia fac pe neînțeleșii.

LIA: Pe vremea dumneavoastră cum erau?

MARCU: Pe vremea cînd eram eu tînăr? Se lupta în tranșee. *(Lia duce mîna la o valijoară și vrea să apese pe butonul unui magnetofon.)* Nu, nu ... Dar ce faceți? V-am rugat doar. Încă nu sînt pregătit pentru interviu. Știu, ați venit de la București pentru asta, dar vedeți, eu sînt o fire emotivă și aparatele astea mă sperie. Să mai așteptăm puțin, vreți? Pînă vine Oniga ... Poate prezența lui mă va deconecta. *(Îi vine o idee.)* Știți ce? Ar fi mai bine să faceți un reportaj despre amîndoi. Despre mine și Oniga.

LIA: Eu am venit cu o sarcină precisă. Să iau un interviu unui om de știință, eminentului cercetător în domeniul agriculturii, Marcu Onofrei.

MARCU: Și ce dacă iei un interviu și unui constructor? Uite, eu asta nu pot să înțeleg! ... Ai venit aici să iei un interviu, pleci cu două, este ca și cum ai fi realizat ceva peste plan. *(Se aude un zgomot de mașină și Marcu se repede la fereastră pentru ca să se întoarcă dezamăgit.)* Închipuiți-vă, sînt emoționat ca un copil. Dar e caraghios! Mai beți puțină bere?

LIA: Nu, mulțumesc. Am băut destulă.

MARCU *(îi toarnă totuși)*: Așteptăm ... Eu în timpul războiului — cum vă spuneam — a trebuit să păzesc un depozit în munți și luni de zile Oniga a fost singura mea legătură cu lumea ... Acolo am învățat să aștept.

LIA *(arată coletul de lîngă ușă)*: Ce e acolo?

MARCU: Nu știu. Poate să vi se pară curios, dar nu știu. Are adresa noastră, dar nu are nici un nume pe el, așa că m-am gîndit că poate-i o farsă și nu l-am deschis. Prietenul meu pe care-l aștept e un om cunoscut, dar uneori îi plăcea să glumească. Cel puțin în tinerețe avea obiceiul ăsta.

Să trimită ceva înainte. O surpriză, ceva, ca să ne sperie. Știți basmul cu zmeul care își arunca buzduganul înainte?

Lia: Înainte de ce?

Marcu *(mirat)*: Înainte de ce? Nici eu nu știu înainte de ce! Tot ce pot spune este că buzduganul lovea porțile unei cetăți sau castel sau așa ceva... *(Pauză.)* De depozitul ăla din munți știam numai eu și Oniga și un tovarăș de la Centru, nu-i știam numele, și un general care a murit de o rosătură de cizmă; îi plăcea să le aibă subțiri și lucioase cizmele, a murit din cauza asta, îi rosese cizma piciorul, a făcut o cangrenă, în munți, și a murit. Așa că am rămas numai eu și Oniga și tovarășul acela căruia nu-i știam numele, și, ce este mai ciudat, este că nici pînă azi nu i-l știu!... *(Bea din pahar, apoi spune mirat.)* Asta nu e bere!

Lia *(gustă și ea)*: Da... Nu e bere!

Marcu *(privind la sticla de bere din care a turnat)*: Nu-i așa? Ce-o fi atunci?! *(Gustă iar.)* E rom... *(Mirat.)* Ce caută rom într-o sticlă de bere?

Lia: Nu e rom ci e *Ron*... *Ron Caney*, puteți să mă credeți. Se bea în cantități mult mai mici.

Marcu *(își retrage paharul de la gură)*: Da?... *Ron Caney*!

Lia *(continuînd)*: Și copiii dumneavoastră? Ce studiază?

Marcu: Petre e la Juridice... și acum e... supărat. Nu mă întrebați de ce, pentru că nici eu n-aș putea să vă spun decît că îl cam înfurie vizita lui Oniga. Melania, ați auzit. În curînd o să plece în străinătate. A primit o invitație la un festival de muzică de cameră la Salzburg... Nu... nu... La Edinburgh... în sfîrșit, așa ceva... sau Marienbad.

Lia: Marienbad e cu filmul.

Marcu: Da? Nu, Rochefort? *(Scoate un șuier apoi pune paharul pe masă.)* Băutura asta e într-adevăr cam tare. Și dumneavoastră vreți să îmi luați și un interviu... De ce tocmai mie? Nu e o greșeală? Eu duc o viață simplă...

Lia: Mai greșim și noi cîteodată, dar nu în cazul acesta... Vă vine atît de greu să recunoașteți că sînteți o personalitate?

Marcu: Iată cum mă luați... Adevărul este că nu prea îmi place să vorbesc despre mine... Este asta o formă de impolitețe?..

Lia: Nu. Mai degrabă cred că este modestie...

Marcu: Petre spune că e mai mult decît atît... Băiatul meu crede că asta mi-a stricat toată viaţa... Şi că puteam să ajung mult mai departe dacă îmi cultivam puţin şi personalitatea de toate zilele. Mă înţelegeţi? Dar eu nu am vrut niciodată să ajung altceva decît ceea ce sînt, un modest om de ştiinţă, care să poată fi folositor celor din jur. Ştiţi, cred, că dealtfel nici nu aş fi putut fi altceva... Deseori capul meu e ca un aparat care bîzîie cifre, formule... Uit să dau şi bună ziua... *(Rîde.)* Ei, Oniga este cu totul altfel, şi, ce e mai ciudat este că nici felul de-a fi al lui Oniga nu-l mulţumeşte pe Petre... Oniga este, într-un fel, contrariul absenţei mele, şi, totuşi, acolo-n tranşee ne-am înţeles foarte bine, ne-am completat ideal. *(Pauză.)* Erau pline ziarele de isprava noastră din munţi!... *(Pauză.)* Le strîngeam pe toate şi le puneam deoparte, poate pentru că eram tînăr şi mîndru de faptul acesta. *(Pauză.)* Strîngeam toate ziarele, poate şi pentru că Oniga era internat în spital, avusese accidentul acela, şi eu aşteptam să se vindece, să ne apucăm de ceva împreună, v-am spus de accidentul de avion al lui Oniga?... În sfîrşit, luam cîte două ziare din fiecare număr, pentru ca să aibă şi Oniga cînd va ieşi din spital. Apoi, Oniga a ieşit din spital şi n-a mai avut timp să treacă pe la mine, a fost trimis urgent undeva să construiască, departe... Îmi trimitea scrisori să se scuze, îmi scria că o să vină şi-atunci o să rămînem mult împreună. *(Pauză.)*

Lia: Vreţi să-mi mai turnaţi puţin?

Marcu: Bea, bea, închipuieşte-ţi că îţi toarnă barmanul de la bufetul televiziunii. *(Pauză.)* Spuneai că faci şi comentarii de film. La ce film lucrai înainte de a veni aici?

Lia: Despre stalactite... şi stalagmite... Despre răbdare. În care comentez că de fapt oamenii sînt ca stalactitele şi stalagmitele astea. Stupid comentariu! *(Ascultă puţin la exerciţiile de vioară ale Melaniei.)* Şi dacă nu vine?!

Marcu *(mirat)*: Oniga?

Lia: În orice caz eu va trebui să mă întorc cu trenul de miezul nopţii. Aş putea să dau un telefon de aici, la Bucureşti?

MARCU: Firește. Telefonul e aici.

(Marcu o conduce în camera alăturată. Se văd siluetele lor prin glasvandul bătrînesc, care desparte salonul de sufragerie. Apoi Marcu se întoarce cu un teanc de ziare în brațe. Zîmbește. Le răsfoiește încet, bucurîndu-se de ceea ce vede, cu o privire ușor fascinată. Deodată, ca și cum ar fi fost tot timpul acolo, în cadru, apare Petre. Este îmbrăcat într-o scurtă de piele. Privește la el în tăcere, cu mîinile în buzunar. Are privirea plictisită, a omului care a văzut de nenumărate ori scena asta, nu o acceptă personal, dar nu are ce face. Marcu ridică privirea și îl vede. Răsfoiește în continuare ziarele cu privirea ridicată spre el și zîmbește ușor. Ridică cîteva, vrea să i le arate lui Petre, apoi cu mîna șovăielnică le așază înapoi în teanc și începe să le sorteze din nou. Le răsfoiește. Privirea lui poate să exprime o multitudine de sentimente ca: reproș, teamă, oboseală, tandrețe, obsesie, justificare mîndră, dragoste, rușine ... Nici unul din ei nu scoate o vorbă, doar vocea Liei, în surdină, răsună egal, monoton, din camera cealaltă. Apoi, Petre, după ce mai privește o clipă spre camera de unde se vede silueta Liei, dispare tot atît de încet, insesizabil, cum a apărut. Se aude soneria.)

OANA *(intră încărcată cu pachete)*: În casa asta nu e nimeni să-ți deschidă ușa! *(Ridică privirea și ascultă exercițiile Melaniei.)*

LIA *(apărînd de alături)*: Îmi dați voie să vă ajut?

OANA *(cu simpatie)*: Îți dau voie degeaba, drăguțo. Toate pachetele sînt legate între ele. Indisolubil legate. Altfel cum credeai că ajungeam cu ele pînă acasă? Mai bine treci în baie și aranjează-ți genele. S-au șters.

(Oana vede sticlele și fluieră mirată. Apare Marcu în ușă și tușește. Lia dispare în baie.)

OANA *(își face loc pentru pachete)*: Sper să nu fi cumpărat tot tîrgul degeaba.

MARCU: Lui Oniga i-au plăcut întotdeauna bucatele pe care le-ai gătit.

OANA: A trecut ceva vreme de-atunci. Și el a mai crescut ... *(Evită un cuvînt neloial.)* Vreau să spun în greutate ... în post. A îmbătrînit. Oamenii în vîrstă devin simandicoși.

MARCU: Bine, dar el e de-o vîrstă cu mine! Și știi că eu n-am fost simandicos niciodată!

OANA: Tu mănînci orice pentru că ești tînăr și ai să mori tînăr. Și știi de ce? Pentru că pur și simplu uiți să îmbătrînești ... Ai atîta treabă, ești atît de preocupat, încît uiți lucrul cel mai important. *(Rîde puțin.)* Ați făcut interviul?

MARCU: Am amînat discuția pînă vine Oniga. Poate face interviul cu amîndoi. *(Rîde mulțumit.)* Nu crezi că e o idee bună şi practică? Doi vechi tovarăşi de luptă!...

OANA: Şi fata e de acord?

MARCU: Încă nu ştie... Crede că amîn interviul pentru că nu sînt în formă. *(Rîde.)*

OANA: Vrei să dai sticlele astea de bere la o parte?

MARCU: De *Ron*... Le dau la o parte, dar sînt sticle de *Ron*... Dacă o sticlă poate fi numită după ceea ce conţine.

OANA: Melania unde e?...

MARCU: Sus.

OANA: Şi Petre?

MARCU *(cu uşoară disperare în glas)*: Nu ştiu ce e cu el. De cînd a auzit că vine Oniga nu mai vorbeşte cu mine. N-a ieşit din camera lui.

OANA: Te-ai certat cu el...

MARCU: Nici măcar... E supărat pur şi simplu... Adineauri a intrat aici cînd răsfoiam ziarele. A intrat pe neaşteptate şi cînd am ridicat ochii, i-am văzut privirea. Părea ironică. Nu ştiu ce are el cu ziarele mele. Am impresia că nu-i place faptul că eu le păstrez, le răsfoiesc uneori. *(Zîmbeşte uşor.)* Zice că îmi răsfoiesc trecutul. Şi poate chiar aşa e... Dar nu văd de ce îl supără faptul că ţin la trecutul meu, la amintirile mele.

OANA: Nu cu trecutul tău are el ce are... trecutul ţi-l respectă... Îi este teamă să nu faci un mit din trecutul acesta...

MARCU *(mirat)*: Să fac eu un mit din ceea ce a fost pentru mine totul? ... Dar nici n-aş avea timp. *(Pauză.)* Va să zică de asta...

OANA: Cred că de asta... Şi în momentul în care nu va avea o asemenea temere, cred că nu va mai avea nimic nici cu ziarele.

MARCU: Stătea şi se uita la mine ca la un maniac. Apoi a dispărut brusc, la fel cum a apărut. *(Pauză.)*

OANA *(s-a descurcat oarecum cu sortarea pachetelor)*: Şi tu ai rămas aici, ai băut şi i-ai împuiat capul fetei cu poveşti de război. *(Marcu face un gest ciudat. Oana mai blînd.)* Cu poveşti de adormit copiii. E adevărat că te cam pricepi.

(Rămîn o clipă privind unul la celălalt. Îşi zîmbesc nostalgic, nemişcaţi Apare Lia din baie. Marcu apucă teancul de ziare să le ducă în camera cealaltă.)

MARCU *(trecînd prin faţa celor două femei cu ziarele în braţe)*: Acolo în munţi era foarte frig. Şi viscol. Niciodată nu era senin sau, uneori, foarte rar. Dar cînd venea seninul, venea și un îngheț de nu puteai să descleștezi o conservă de alta nici cu baioneta. Cînd era înghețul mai mare ne așezam unul lîngă altul să ne încălzim. *(Iese.)*

OANA *(surîzînd)*: Este un om ca noi toți. Doar că are prea multe amintiri. Și cine nu are amintiri! Mi-aduc aminte de anii aceia, cînd așteptam vești de la el, eram gravidă cu Melania, rareori cobora de acolo, din munți, Oniga, și îmi spunea că Marcu e sănătos. *(Adună cîteva pachete și merge spre bucătărie.)* Eu acum trebuie să mă duc să pregătesc ceva de mîncare. Oniga poate veni în orice moment. Și drumul îți face foame ... *(Iese.)*

(Aproape imediat apare Marcu în cadrul ușii. Vine spre Lia. Se vede că este jenat pentru scena făcută de Oana.)

MARCU: Nevastă-mea crede că ne-am agitat prea mult pentru primirea lui Oniga. Dar nu e firesc? Ce înseamnă prietenia, dacă nu sîntem în stare să facem pentru ea sacrificii. *(Liniștit.)* Dumneata ai prieteni?

LIA *(evaziv)*: Nu știu ... Uneori da, alteori ...

MARCU: Nu înțeleg! ... Un prieten ori îl ai, ori nu.

LIA *(scurt)*: Atunci nu am.

MARCU: E destul de trist să nu ai un prieten.

LIA: Prefer tristețea asta altui sentiment.

MARCU: Care?

LIA: De atașare ... de obligativitate.

MARCU: Mie îmi place să mă simt atașat de cineva. Nu consider că este o obligație. Chiar dacă ați vrut să spuneți că într-o asemenea situație nu se poate să nu se strecoare senzația că depinzi.

LIA: Văd că m-ați înțeles destul de bine.

MARCU: Am înțeles, dar nu aveți dreptate. Trăim într-o lume și nu putem fără ea. Trebuie să optăm pentru prieteni. Altfel am fi tare izolați ... singuri.

LIA: Și așa vă simțiți mai puțin izolat?

MARCU: Există o posibilitate, nu? ... Posibilitatea unui dialog ... convingerea că totuși nu ești singur ...

LIA: Și nu vă e teamă? *(Pauză.)*

MARCU: Teamă? ... De ce?

LIA: Că puteți fi părăsit ...

MARCU *(respiră adînc)*: Dumneata ești tînără și nu poți înțelege situația ... privilegiul de a avea un prieten. Trăim într-o lume de ajuns de trecătoare ca să renunțăm la lucrurile de bază pe care le avem. Contează mult să ai pe cineva la care să te gîndeşti, să-l ajuţi dacă e cazul. Să ai pe cineva care să te înţeleagă atunci cînd eşti supărat sau greşeşti.

LIA: De ce să greşeşti?

MARCU: Pentru că se întîmplă cîteodată să ai necazuri. Pentru că eşti bolnav ... sau, în sfîrşit, ai greşit într-un moment cînd trebuia să fii foarte atent şi tu te-ai gîndit ...

LIA: La un prieten.

MARCU: Dumneata glumeşti, nu? *(Pauză.)*

LIA: Da, am glumit. *(Se plimbă prin cameră, apoi priveşte după paravan.)* Ce e aici?

MARCU: Uşa care dă în grădină.

LIA *(surprinsă)*: Aveţi şi grădină?

MARCU: Acum e a vecinului. A obţinut-o prin proces. De aceea am pus paravanul acolo să acopere uşa care dă în grădină. Sîntem nişte provinciali sensibili, nu?

LIA *(de după paravan)*: Aveţi şi un şezlong. *(Pauză. Bănuim că s-a aşezat.)* E odihnitor. *(După altă pauză, mai tare, ca să fie auzită.)* E adevărat că domnul Oniga a avut un accident la picior?

MARCU: V-am spus cum a avut accidentul? *(Spune mai tare, nevăzînd-o pe Lia.)* Stăteam şi aşteptam avionul. Oniga trebuia să plece ca să primească noi ordine. Era frig, ca de obicei, acolo, în munţi, şi nici un teren de aterizare. *(Pauză. Marcu rîde amintirilor.)* Stăteam şi aşteptam şi, de la un timp, începusem să cred că nici nu va veni avionul şi, deodată, s-a auzit! *(Pauză.)* Deodată s-a auzit avionul, focul trosnea să ne scoată din minţi şi pe pîrtia aia îngustă de munte a coborît hărăbaia de tablă, zdroncănind nebuneşte ...

(Petre a apărut în cadrul balconului, pe vechiul său loc, rezemat de spătarul scării. Marcu are o ezitare, apoi continuă să vorbească cu aceeaşi voce tare ca şi cum nu l-ar fi observat.)

MARCU: Ştii de cîtă tablă este nevoie pentru un avion?! *(Pauză.)* „Oniga, mai bine ai grijă de tine, i-am spus, vrăbioiul ăsta de tablă pare cam ruginit ...“ *(Pauză.)* Apoi am auzit că a avut aterizarea aia forţată şi a intrat în spital.

(Pauză. Petre a coborît încet şi vine în faţă.)

MARCU *(priveşte o clipă la el)*: Tot mai eşti supărat?

PETRE *(absent, neinteresat)*: Şi dacă sînt?

Marcu: Pot să te întreb ... de ce?

Petre *(cu aceeași nepăsare)*: Poți.

Marcu *(blînd)*: Şi pot avea speranța unui răspuns?

Petre *(privește pe geam)*: Totul e foarte simplu.

Marcu *(după o scurtă pauză)*: Aha! ... Adică nici să nu te mai întreb. *(Oarecum enervat de tăcerea lui Petre.)* Trăim într-un secol luminat, toate sînt clare, măcar în privința asta, nu? ... Nu ai nevoie de lămuriri, fiindcă toate sînt clare, toate intențiile noastre, toate faptele. *(Își toarnă de băut.)* E ca la jocul de şah, mişcarea adversarului te lămureşte asupra intențiilor sale, nu?

Petre *(plictisit)*: Ce nevoie avem?

Marcu: De o discuție? Asta vrei să spui? *(Se grăbeşte ca de obicei cînd este enervat.)* Şi că un om de treabă astăzi nu pune întrebări ca să obțină un răspuns, ci ca să aibă un motiv de discuții, nu? ... *(Continuă raționamentul.)* Şi eu de fapt de aia o țin aşa ca „gaia mațu", „de ce ești supărat, ce nu-ți place la Oniga?"

Petre: Dar nici nu-l cunosc.

Marcu: Asta e! Nici nu-l cunoşti! Atunci ce ai?

Petre *(brusc, dar cu aceeași lipsă de patimă)*: Aș dori să nu îmi vîri pe gît atîtea lucruri.

Marcu: Uite cum vorbeşte! ...

Petre: Să nu mi se servească exemple de tot felul și cînd vin acasă și cînd plec de acasă, și de ce fac și de ce nu fac şi de ce n-am făcut ...

Marcu *(temperat)*: Bine ... bine ...

Petre: Şi cînd ies din cameră să nu mai văd agitația asta. Să pot face şi eu un pas fără teamă că stric ceva pregătit special pentru marele constructor şi prieten, Oniga, să pot bea şi eu o cafea fără teamă că am băut din cafeaua cumpărată pentru marele constructor şi prieten, Oniga. *(Pauză.)*

Marcu *(bucuros de scurtul armistițiu)*: Vrei să bei ceva? Doreşti o cafea?

Petre: Ne dă voie Oniga? *(Continuă sub privirea „uimit-neînțelegătoare" a lui Marcu.)* Ce părere are despre Brigitte Bardot?

Marcu *(căutînd să-l tempereze)*: I se pare că a îmbătrînit. O actriță bună, dar a îmbătrînit.

Petre: Uite un lucru asupra căruia sîntem amîndoi de acord!

Marcu: Toată lumea este de acord.

PETRE: Dar mai întîi trebuie să fie de acord cu el. *(Amuzat.)* Totdeauna mi-a plăcut genul acesta de oameni... Lupul moralist!... Face pe arbitrul în viaţa celorlalţi şi, în acelaşi timp, probabil că nu poate fi arbitrul propriei sale vieţi. Cere altora ceea ce probabil niciodată n-ar fi capabil să facă. Nu e plăcut?... Nu e magnific?...

MARCU: De unde ştii cum e Oniga? Pentru Dumnezeu, ce-ţi trece prin gînd? Nu ar cere nimănui ceva care ar fi împotriva convingerii lui. Ai nişte idei!

PETRE *(concret)*: Evident. Şi faptul că sînt la Juridice cînd eu am vrut să dau la I.C.E.F. Nu spun că aş fi ajuns vestit ca Năstase, dar era o plăcere de a mea, nu?... Puteam cel puţin să încerc. Dar a trebuit să dau la Juridice, pentru că el ţi-a telefonat că ar fi o meserie cu multiple posibilităţi.

MARCU: În privinţa asta a avut dreptate. Adică şi în privinţa asta.

PETRE: Totdeauna a avut dreptate.

MARCU: E prietenul meu. Am stat împreună-n tranşee. *(Grăbit.)* Şi pe Melania o poate ajuta.

PETRE: Acum încep să înţeleg!... Ocupat cum eşti ţi-ai spus că Oniga are poate tocmai timpul şi energia necesare ca să rezolve problema Melaniei...

MARCU: Nu înţelegi nimic... Îmi pare rău pentru tine, băiatule!

PETRE: Cine ştie, energic şi penetrant cum este o face şi mare violonistă...

MARCU: Nu înţelegi nimic şi te repezi... Asta-i tot ce ştii.

PETRE: Da, asta ştiu... Dar tu nu ai un mod cam distrat de a fi?... Şi asta nu te sustrage uneori treburilor zilnice?... Sigur, ştiu, eşti un om deosebit, un savant care are o muncă deosebită, pentru care ai stima celor din jur şi, de ce să nu recunosc, te invidiez pentru asta... Dar asta nu cred că te scuteşte de obligaţia de a trăi cu picioarele şi pe solul familiei noastre... unde ai lăsat toate problemele în grija mamei, deşi au fost situaţii cînd ar fi trebuit să acţionezi tu... Măcar atunci cînd a fost povestea cu grădina asta prăpădită, în care nici nu mai putem intra pentru că a ajuns proprietatea vecinului. Dacă te duceai la proces grădina era a noastră. Dar tu tocmai în ziua procesului ţi-ai găsit să întîrzii în laborator, şi cînd ţi-ai adus aminte vecinul era stăpîn pe grădină prin hotărîre judecătorească,

MARCU: La ce-ţi trebuie ţie grădină? ...

PETRE: Eu ştiu? ... Uite aşa, ca principiu ... Toţi vecinii noştri au grădină. Aşa e obiceiul în orice oraş ...

MARCU: Continuă. De ce nu spui cuvîntul în întregime? Doar voiai să spui oraş de provincie, nu? ... Habar n-ai, Petre, ce înseamnă pentru mine oraşul acesta. Pentru cercetările mele ... Orice ai zice, pentru mine el este totul. E lumea mea ...

PETRE: În care a binevoit să vină, în sfîrşit, Oniga. Constructorul! ... Omul care are la degetul mic principiile de construcţie tip.

MARCU: Fostul meu tovarăş de luptă.

PETRE *(maimuţărindu-l)*: Din războiul din „paşpa" ... Din ultimul război mondial. După care a venit pacea. O lungă pace!

MARCU: Cu tine nu se poate vorbi serios! ...

(Se aude un zgomot şi Lia iese de după paravan.)

LIA *(ca o scuză)*: De fapt am vrut să ies pe verandă, dar ...

PETRE: Aţi fi avut o surpriză. *(Pedant.)* Ştiţi, uşa noastră care dă în verandă este bătută în cuie.

LIA: Şi lucrul acesta probabil că nu l-aţi făcut dumneavoastră.

MARCU *(întrerupîndu-se)*: Bea cineva ceva? ...

PETRE *(continuă)*: Totdeauna am admirat oamenii cărora nu trebuie să le explici mult ca să înţeleagă. Dumneata pari unul din aceştia. *(Nu se ştie dacă vorbeşte serios sau îşi bate joc. De fapt, felul acesta de a vorbi revine deseori la el, făcînd parte din personalitatea lui dificilă, contradictorie, cînd serioasă, cînd predispusă la parodii.)* Şi ce părere aveţi de chestia asta?

LIA *(ezitînd)*: În orice caz, dacă prezenţa mea v-a deranjat ...

MARCU: Nu-ţi face probleme. Eşti o prezenţă plăcută în casa aceasta. Dar v-am întrebat ... Omul cu sacaua v-a întrebat ceva?

PETRE: Tată, vrei s-o laşi să răspundă?

MARCU *(îi dă paharul Liei)*: Bea fată ... bea. E rom. Rom cubanez.

LIA *(lui Petre)*: Să răspund? ... Ce să răspund?

PETRE *(uşor ironic)*: Cu privire la grădină. Nu e chiar aşa de important să răspunzi, dar mă interesa ca principiu.

LIA: Şi de ce tocmai eu? ... Scuzaţi-mă, dar prezenţa mea aici ...

Petre: Asta e!... Ani de zile n-am înţeles de ce nu îmi plac unele filme şi reportaje. Pentru că au aerul că îţi spun după ce le-ai văzut: „Scuzaţi-ne, dar prezenţa noastră aici..."

Lia *(uşor enervată)*: Ce cred eu că ar trebui să fie clar pentru toată lumea, e că nu trebuie să aşteptăm ca cinematograful şi artiştii să ne rezolve necazurile sau problemele noastre de familie. *(Reia.)* Scuzaţi-mă, dacă am fost sinceră.

Marcu *(satisfăcut)*: Ai spus-o foarte bine... Foarte.

Petre *(sacadat)*: Şi — atunci — doar — ni — le — filmaţi.

Lia: Cum?

Petre: Necazurile. Nu ni le rezolvaţi, ci doar le filmaţi.

Lia *(după o scurtă pauză)*: Regret că am fost martoră la o discuţie care nu mă privea.

Marcu: Te privea, nu te privea, acum ia-o aşa cum este. Cît priveşte pe Petre, nu trebuie să-l iei întotdeauna în serios.

Petre *(gîndindu-se dacă să mai continue)*: Asta cam aşa e. Pe mine televiziunea mă lasă rece. Şi cu asta am terminat.

Marcu *(bucuros)*: În sfîrşit!... Ziua de azi vreau să fie o zi frumoasă. *(Priveşte la pendulă şi ţîţîie.)* Dar este aproape... Mă duc la Oana. Cît priveşte interviurile, ne-am înţeles, nu? Luaţi două.

Lia: Pentru că insistaţi, unul.

Marcu: Unul?!!!

Lia: Cu prietenul pe care îl aşteptaţi. Pentru că celălalt e gata.

Marcu: Cum?!!

Lia *(dă din umeri a neputinţă)*: Magnetofonul, totuşi, a mers.

Marcu *(întîi uluit, apoi admirativ)*: Ce să mai spun... *(Se îndreaptă spre uşă.)* Să nu vă sfîşiaţi... *(Iese.)*

(Tăcere lungă.)

Petre *(privind-o pe Lia)*: La douăsprezece pleacă.

Lia: Poftim?

Petre *(sfidător)*: Trenul. Nu vreţi să-l pierdeţi, nu?

Lia *(acceptă că a fost intuită)*: Sincer, nu.

Petre: Probabil la Bucureşti sînteţi aşteptată. Şi aici, aveţi impresia că vă pierdeţi vremea.

Lia *(refuzînd jocul)*: Serios? *(Revine la obiect.)* E adevărat că tatăl dumitale a păzit un depozit de arme în munţi împreună cu...

PETRE *(plictisit)*: Da ... da ... da ... Şi nu mă mai întreba de ce sînt atît de sătul de povestea asta. Cred că în secret tata e un idolatru ... Să nu vezi un om ani de zile şi să-i păstrezi aceeaşi dragoste, prietenie, credinţă, admiraţie! Pentru ce? *(Tace, apoi după o scurtă încercuire, porneşte atacul din nou.)* Ai douăzeci şi trei de ani, nu?

LIA: Aproape.

PETRE: Logodită?

LIA *(vag, afirmativ)*: Poate.

PETRE: Logodnicul dumitale este ceva pe la televiziune, nu?

LIA *(din pahar)*: Îhîm ... *(Pauză.)* Şi ce mai vrei să ştii? Ce ţigări fumează? ... Ce cravate poartă, pentru ca să-ţi dovedeşti încă o dată perspicacitatea dumitale cu privire la prostul gust al semenilor dumitale de gen masculin.

PETRE: Asta nu trebuie să-mi spui. Fumează „Snagov" sau „Mărăşeşti", şi de două-trei ori pe săptămînă cumpără cîte un pachet de ţigări străine ca să facă impresie, nu-i aşa? ... Exact, exact, ai să-mi răspunzi, iar eu, mirat de calmul dumitale, şi mai ales, aţîţat, îţi voi spune că pentru orgoliul unui bărbat mediocru ca să facă impresie o dată sau de două ori pe săptămînă, este de ajuns.

LIA: Dumitale nu ţi-ar ajunge.

PETRE: Ştii ce nu-mi place la dumneata? ... Faptul că eşti prea sigură pe propria-ţi persoană. Şi că eşti prea sigură de mine. Adică de evoluţia acestui dialog încă vag. Stai în fotoliul acela şi parcă spui: „Urmează cadrul cutare din filmul cutare. Acum urmează replica număru' cinci din dialogul inimii subit îndrăgostită".

LIA *(rîzînd)*: Sau „aria cocoşului înfierbîntat".

PETRE *(priveşte o clipă „interzis", vrea s-o repeadă, dar amînă pentru mai tîrziu)*: Da ... Ceva ... în genul acesta. *(Brusc, schimbă formula.)* Spune-mi: N-ai putea să cobori din jilţul regal al ritualurilor cunoscute şi plictisitoare în care te complaci din raţiuni de utilitate superioară şi uşor snoabe? ... Nu de altceva, dar poate-ţi spun şi eu ceva interesant ... Neaşteptat. Un banc chiar ... Sau reuşesc să comit o vorbă de spirit, stimulat de genunchii dumitale frumoşi şi de spiritualitatea pe care o degajă. *(Brusc, plictisit şi de această formulă, se cenzurează ca un regizor la repe-*

tarea unei scene penibile.) Nu, nu, nu! Şi asta-i banal!... Mai bine îţi răspund la toate întrebările pe care mi le pui despre tata. *(Recită mai mult pentru sine.)* „Vreau să sper că n-am indispus-o pe doamna Elliot."

LIA: Ce-i asta?...

PETRE: O replică dintr-o piesă stupidă. Îmi place pentru că e de o gratuitate totală.

LIA: Mergi des la teatru?...

PETRE: De cîte ori mi se strică televizorul...

LIA: Iartă-mă. Răspunsul a fost la înălţimea întrebării. Sînt puţin obosită. Apoi, drumul făcut pînă aici, aşteptarea asta...

PETRE: În schimb aşteptarea va fi încununată de succes. După sosirea lui Oniga vei putea vedea întîlnirea dintre Buffalo Bill şi fratele său de sînge Winnetou, la anii pensionării. Va fi o întîlnire cu chiote, flăcări şi dansuri pe culmile Munţilor Stîncoşi, electrificaţi, în sfîrşit, datorită străduinţelor celor doi.

LIA: Ai un mod de a parodia destul de hazliu. Nu ştiu în ce film am văzut un asemenea personaj. *(Petre are un gest de repulsie.)* Mîndru?

PETRE: Sincer să fiu, acum regret maimuţăreala. „A fost un moment de bună dispoziţie, în general, spiritul meu critic nu se exersează pe alţii, dar am făcut o excepţie pentru că iniţial mi-ai plăcut." Urmează un citat în citat: „A fost o boare a sentimentului, dar parfumul s-a risipit, plictisul începe să reia-n stăpînire domeniul cu numele meu." *(Se înclină.)*

LIA *(rîzînd destinsă, împăcată de numărul dat de Petre)*: De ce parodiezi atît? Şi de ce citezi atît? Şi de ce eşti atît de grăbit?

PETRE: Dacă aş vrea să fac impresie, aş spune că e amprenta secolului. Dar nu, nu vreau... Ce ţigări fumezi?... Nu-mi spune „Kent", că nu am. Dacă îţi plac „Snagoavele", ia de la mine una. Nu m-ai prins în zilele mele de ţigări străine.

LIA: Subtil şi brutal. Mai urmează să fii şi simpatic.

PETRE: Nu sînt actor de teatru sau de cinema.

LIA *(încă amuzată)*: Şi în asemenea situaţie, îţi vine să-ţi iei cîmpii. Sau mai bine să strigi asta: „Vreau să sper că n-am indispus-o pe doamna Elliot." *(Sincer.)* Vezi, şi mie mi se întîmplă cîteodată să doresc să scot cîte un chiot. *(Pauză.)*

PETRE *(speriat de un posibil armistițiu sentimental)*: Nu vrei să facem o asociație de chiote sau țipuituri?

LIA: Slab! Foarte slab!...

PETRE: Dar să știi că întrebarea rămîne-ntrebare.

LIA: Apreciez sinceritatea dumitale, dar aș prefera s-o exersezi în alt domeniu.

PETRE *(descumpănit)*: Scuză-mă. Ce trebuie să înțeleg? Că totuși ești logodită? ... Că ești mama a patru copii, dintre care, doi gemeni născuți într-un compartiment de tren în timp ce filmați vizita unei delegații sindicale din Iutlanda ... că ești iubita unuia dintre șefii secției de Varietăți, care, ca orice tip sobru și căsătorit, este și foarte gelos? ... Nu înțeleg de ce o simplă frază aruncată în gol, fără prea multe intenții, ți-a declanșat atîtea resorturi de apărare? Crede-mă că n-a fost nici o aluzie veninoasă.

LIA: Nici una?

PETRE: Sînt curat ca ... lacrima. *(Îl pufnește rîsul.)*

LIA *(rîzînd și ea)*: Bine.

PETRE: Ne împăcăm?

LIA: Am fost noi supărați? *(Pauză.)* Ești un tip tare nostim. Ai un mod întortocheat de a gîndi, cu asociații surprinzătoare, doar pentru a evita locul comun ... Apoi modul acesta de a hărțui interlocutorul prin parodierea sentimentelor și a celorlalte ... dulcegării. De fapt pe cine urăști sau disprețuiești și de unde atîta putere? ... Ce dușmani ți-au pricinuit atîta rău, încît să nu uiți să lovești chiar și cînd vorbești cu o fată? ...

PETRE: Eu și dușmani!... Dar n-ai auzit? Sînt băiat, fără probleme, cu viitorul asigurat, cu toate căile deschise, și nu doar căile de acces, te asigur. În aceste condiții, pe cine ar trebui să urăsc? Nu, îmi pare rău că trebuie să te dezamăgesc, dar spiritul dumitale cercetător a dat greș. Riscul diagnosticărilor rapide. Privește-mă mai cu încetinitorul, te rog. Sau prin mărire ... Sper să nu dai de un cadavru.

LIA: Am impresia că nu am greșit totuși. Nu uita că am ochi exersat. Te intuiesc bine, numai că nu pot să te așez într-un cadru. Prea ești neastîmpărat. *(Petre se înclină, mulțumind.)* Aș vrea totuși să-mi fac o părere.

PETRE: Să ne mai vedem. Dacă îți poate folosi și pentru interviu ...

LIA: Iar? ...

PETRE: Bine, bine ... Voi termina cu mutrele astea de cuceritor scîrbit. „Ştii dragă, s-a redeschis salonul de dans. Nu vrei să mergem joi după masă acolo? Au trei saxofoane şi o baterie de care nu găseşti nici la « Roşu şi Negru ». Parchetul e proaspăt lustruit, aşa că lunecarea e obligatorie în pantofi. Caftul şi mîncatul seminţelor în holul de lîngă toaletă.“

LIA: Groaznic! ... Asta de unde o mai ştii? ...

PETRE: Uiţi că fac practică la un tribunal din Bucureşti? Să continuu?

LIA: Abandonez.

PETRE: Atunci?

LIA: Ţi-am spus că nu te-am intuit pe deplin. Încă nu ştiu ce fel de om eşti. Ce vrei ...

PETRE *(sastisit)*: Ce vreau? ... Dumnezeule! ... Dacă nu mi s-a pus întrebarea asta de cel puţin trei mii de ori! ...

LIA: Şi te-ai supărat de fiecare dată?

PETRE: Nu ... *(Brusc, serios.)* Cel mult o dată. Şi ştii cînd? Cînd m-am întrebat *eu*. Şi ştii de ce. *(Pauză.)* Am citit undeva despre un barcagiu singuratic, care a părăsit o cursă transoceanică tocmai în ajunul victoriei sale, renunţînd la glorie şi bani pe motiv că o asemenea cursă ar fi o insultă adusă mării. Spunînd că din singurătate nu se poate face o competiţie. Asta după ce navigase luni de zile în puritate. În vecinătatea stelelor. Ei bine, cînd am citit vestea asta, deşi am şi eu ca toţi oamenii un dezvoltat simţ al competiţiei, măcar prin prisma rezultatelor, m-am simţit mîndru, ca şi cum eu aş fi plecat mai departe ... Ai să mă întrebi de ce îţi spun toate astea ... Pentru că m-ai întrebat ce vreau eu de la viaţă. Şi aidoma barcagiului, acum îmi dau seama şi-ţi spun că din viaţă nu se poate face o competiţie. *(Începe să rîdă îmblînzit.)* Şi iată că ţi-am răspuns ... Pentru prima dată. Şi poate că ar trebui să-ţi mulţumesc pentru asta. Dar ce pot să-ţi spun decît că: „Vreau să sper că n-am indispus-o pe doamna Elliot.“ *(Citatul l-a spus foarte liniştit, aproape cu căldură.)*

LIA *(după o scurtă tăcere)*: Spune-mi ... în povestea asta cu barca nu a existat şi o aluzie la Oniga? În sensul în care el ar fi omul care a făcut din viaţă o competiţie?

PETRE: Nu știu ... Poate. *(După ezitări.)* Nu pot să cred în prietenia asta dintre tatăl meu și Oniga așa cum o ea. Crede-mă, sînt student și în afară de faptul că învăț la facultate, mi-am făcut și eu o idee de ce înseamnă să fii un om adevărat, chiar dacă am obiceiul ăsta de a parodia. Adică, vreau să spun că am și eu prieteni, colegi și știu să fac distincția foarte bine. *(Reia.)* Simt asta ... Sînt sigur.

LIA: Și de ce mai ești sigur? ...

PETRE: Că Oniga nu va veni.

LIA *(mirată)*: Nu va veni. De ce? ...

PETRE: Nu e omul. El nu se arată decît atunci cînd are de profitat. Și familia noastră nu contează din punctul ăsta de vedere pentru el. Tata lucrează în alt domeniu ... Și prietenia ... *(Dă din mînă.)*

LIA: Ai într-adevăr o părere foarte proastă despre el ... De ce?

PETRE: Pentru că îl cunosc ...

LIA: Îl cunoști? Nu știam ...

PETRE: Am fost la el ... Anul trecut ... Ieșisem de la facultate și, dintr-o dată, m-am hotărît să îl văd ... Nu mă întreba de ce, hai să zicem că am avut o pornire lăuntrică. Voiam mai ales să văd ce mutră va face cînd îl va vedea pe fiul prietenului lui, Marcu Onofrei. Speram că numele meu, Petre Onofrei, îl va scoate imediat din găoacea lui importantă. Nici n-a vrut să mă vadă. A ieșit o secretară care m-a anunțat că tovarășul Oniga are ședință.

LIA: Poate că asta era adevărul.

PETRE: Ași ... Uite și acum ... Se anunță la noi și se lasă așteptat ca o mare vedetă internațională și crede că ne face praf. Ei bine, nu mă face praf. Dacă vreau vedete, mă duc la București, unde tocmai concertează „Golden Gate Quartet" și gata ... *(Pauză.)* Îți place „Golden Gate Quartet"?

LIA *(vag)*: Da ...

PETRE: Mie nu.

(Și, brusc, odată cu tăcerea Liei, se stinge lumina.)

LIA: Ce-i asta?...

PETRE: Un scurtcircuit. Rămîi pe loc și așteaptă pînă se reaprinde. *(Ușor enervat, ușor ironic.)* Nu te mira.

LIA: Dumneata nu poți face nimic?...

Petre: Eu?...

Lia: Da.

Petre: Ce să fac?

Lia: Să o reaprinzi... Să readuci starea asta de aşteptare la lumină.

Petre: La lumina cui?

Lia: A Întreprinderii de gaz şi electricitate.

Petre *(îl pufneşte rîsul)*: Puah!...

Lia *(jignită)*: Te rog.

Petre: Scuză-mă.

Lia: Mă rog.

(Brusc îi pufneşte rîsul pe amîndoi. Se aude, întretăiat, rîsul amîndurora. La un moment dat, nu mai rîd de situaţia creată, ci unul de celălalt. Tăcere, un timp.)

Petre *(convins)*: Nu eşti logodită.

Lia *(neutru)*: Cum ai dedus?

Petre: Nu te-ai supărat. Atunci cînd am vorbit cum am vorbit despre el. *(Rîde mulţumit de „sistemul" folosit.)*

Lia: Totuşi, nu vrei să încerci să aprinzi lumina?

Petre: E plăcut aici, lîngă dumneata. Ştii că aş putea să te sărut? Pe întuneric, fără martori, fără măcar certitudinea că a fost adevărat... Stăm împreună aici şi tăcerea noastră echivalează cu un...

Lia: Te rog nu...

Petre *(parodiind din nou)*: Nu ştiu dacă mă înţelegi, dar în clipa asta am impresia că sîntem supuşi unor legi care ne depăşesc şi în care faptele noastre au o valoare aparte. *(Toate astea le-a spus foarte repede.)*

Lia: Spui des frazele astea? Ai multe ocazii de a sta pe asemenea defecţiuni de lumină cu fete alături?

Petre: Ştii la ce mă gîndesc? Ce s-ar întîmpla dacă aş veni şi eu cu dumneata la Bucureşti?... Chiar? Ce s-ar întîmpla?

Lia: Nu poţi să taci niciodată?

Petre *(uimit)*: Uite, tac... Nu mai scot un cuvînt... Dacă nu vorbeşti nici dumneata este ca şi cum ne-am săruta. Nu... nu vorbi, te rog... Este un dar pe care ţi-l cer acum. Acuma nu glumesc...

Lia: N-ai să mă obligi să tac... N-ai să mă obligi să... *(Tăcere lungă pînă se reaprinde lumina, care îi surprinde în aceeaşi poziţie, adică o poziţie foarte cuviincioasă, cu mîinile în poală. Rămîn nemişcaţi un timp, apoi Petre se ridică de pe scaun.)*

Petre *(spune scîrbit)*: Nu este stupid?... Nici măcar nu am avut curajul... *(Priveşte în sus spre palier, unde a apărut Melania.)* „Dealtfel, uite-o şi pe fata lui Nor-Negru... Pînă acum a exersat la vioară." *(Parodiază iar.)* „În curînd va pleca cu maşina care scoate fum într-un *wig-wam* cu etaje, unde o vor asculta foarte mulţi oameni. Prin cîntecul ei va aduce mîndrie în tribul apaşilor."

Melania *(după ce o salută uşor cu capul pe Lia)*: Ce faci, Petre? Discuţi?

Petre: Problema e în studiu, surioară... Cum ai trecut peste pauza de lumină?

Melania: Oniga nu a venit?...

Petre: El să vină!... Ca orice om care se respectă, vine în ceasul al doisprezecelea. Cît de plictisitor acest ceremonial neschimbat! Eu, în locul lui, aş veni primul şi m-aş amuza privind la cei care îmi pregătesc primirea. Sau, pur şi simplu, n-aş mai veni şi m-aş duce din greşeală pe o insulă din Guadalahara.

Melania: În Guadalahara nu sînt insule.

Petre: Atunci în Guadelupa... De fapt, nu asta contează, ci desfiinţarea convenţiei, a falsului ceremonial. *(Se întrerupe o clipă şi apoi începe un nou atac.)* Am fost la cîteva jurnale de actualităţi. Cel mai mult am apreciat secvenţa în care, pe ecran, se vedeau holdele unduind în bătaia vîntului, în colţ cu o aripă de avion sanitar şi cu mîna operatorului. *(Pauză ca să vadă efectul celor spuse.)* Să continuu?... Şi secvenţa în care se vedea o hală de montaj, în care apăreau uriaşe cazane şi strunguri, dar din care lipseau oamenii. Adică exact cei care le construiseră. Iar comentariul încerca să sublinieze ideea măreţiei obiectelor acelora uriaşe şi atît de utile. *(Se opreşte cu un aer uşor obosit. Aruncă o privire nervoasă la cele două fete, apoi ca şi cum s-ar aştepta ca Melania să-i spună ceva Liei, se interpune între ele, cu faţa la Lia.)* Nu te speria, domnişoară, ar vrea să-ţi spună scumpa mea surioară, el nu e ţicnit. Nu e ţicnit. Nu, nu e ţicnit. *(Citind parcă pe Melania.)* Are o grandoare retorică copiată din piesele de teatru, dar în afară de faptul că uneori ţipă, nu e periculos. Noi ne-am obişnuit cu el şi nici nu-l mai ascultăm. Ne-am obişnuit cu el, zic... Numai că el nu s-a obişnuit cu el însuşi. Au trecut douăzeci și patru, ia aminte, douăzeci și patru de ani de cînd tot face exerciții de astea obositoare și ingrate și fără vreo utilitate concretă și, în afară de faptul că a învățat pe dinafară cîteva texte de lege și acel „oh, vreau să sper că nu am indispus-o pe doamna Elliot", putem spune că nu s-a ales cu ceva de pe propria-i urmă. *(Ca și cum ar vorbi la telefon.)* Da ... Are douăzeci și patru de ani. Și ce mai are?... O mînă albă cu cinci degete, domnule. Și încă o mînă albă cu cinci degete, domnule. Și cu ele dacă ar vrea ... *(Face un gest de mîngîiere a aerului, apoi se întrerupe.)* Poftim? Mă întrebați ce face? Deocamdată așteaptă. Ce așteaptă? Așteaptă pe domnul Oniga ... Și așteaptă să se obișnuiască cu sine. Asta vine cu vîrsta, spun înțelepții și poate au dreptate, ce contează o bagatelă de douăzeci-treizeci de ani acolo, cînd poți avea marea fericire să te reîntîlnești cu un prieten vechi, așteptat și iubit în ciuda trecerii timpului, ca într-un film desuet și melodramatic, văzut într-un cinematograf prăfuit și plin de spectatori tăcuți și sentimentali ... *(Pune telefonul imaginar jos și se adresează direct celor două fete.)* Ați observat că oamenii slabi și mediocri sînt cei mai pasionați spectatori ai cinematografelor? Există în ei o nemaipomenită foame de povești, o dorință imensă de a se dărui ecranelor mari, circulare, ca o lume ireală care înconjoară realul... *(Se oprește și respiră obosit. Apoi, ca un actor care a dat un recital-repetiție, întreabă.)* A fost bine?... *(Enervat că nu răspunde nici una.)* Ei, spuneți odată, invidioaselor, a fost bine? *(Tăcere. Privește cu ochi mari la Lia, care nu scoate o vorbă. Are un moment de derută, apoi spune crud, Liei.)* Ei, hai, biciuiește-mă, spune că sînt un caraghios, un Hamlet de provincie, un lamentabil Hamlet de provincie.

LIA *(alb)*: A fost destul de bine ca monolog. Dar ca orice monolog a fost subiectiv și exagerat. Dar, despre monologuri, numai bine. *(Petre a pălit ca și cum i s-ar fi tras o palmă. Duce mîna la față și nu știe ce să facă cu ea.)* Știi ce mi se pare ciudat?... Eu am venit în orașul acesta ca să iau un interviu unui remarcabil om de știință, și toată lumea se întrece să-mi servească date, idei, păreri despre viață, despre artă chiar, în afara aceluia pentru care am venit. *(Pauză.)* Dar ceea ce ţi-am spus nu vreau să fie interpretat ca şi cum nu te-aş fi ascultat cu toată seriozitatea şi cu tot simţul umorului de care am fost capabilă. *(Tace puţin, apoi simţind că trebuie să mai adauge ceva.)* Iar pentru cele cîteva momente de autenticitate îţi mulţumesc.

PETRE *(dezarmat)*: Şi, tu surioară?...

MELANIA: Şi pentru această stupidă-nscenare merita să-l vulgarizezi pe tata?

PETRE *(încă drept, nemişcat)*: Ai dreptate, surioară!... Scuză-mă ... *(Rîde, privindu-şi mîna.)* A fost o înscenare. O mînă albă cu cinci degete!... Ce stupid. Ies pentru ca să mă pedepsesc ... *(Iese dansînd, dar în uşă se mai întoarce o clipă spre Lia.)* Nu mă lua în serios. Am glumit. O să ne mai vedem? *(Dispare.)*

(Tăcere lungă. Lia se duce spre masă şi începe să răsfoiască cîteva din ziarele vechi ale lui Marcu.)

MELANIA *(priveşte cîteva clipe pe fereastră, apoi spune îngîndurată)*: În curînd Oniga va trebui să sosească. Totdeauna am fost curioasă cum trebuie să arate ... *(După cîteva clipe de cugetare.)* Este un om influent, nu-i aşa?

LIA: Da.

MELANIA: Asta înseamnă că, dacă ar vrea, pentru el ar fi o nimica toată să mă ajute, nu-i aşa?

LIA: Probabil.

MELANIA *(spune repede, fără urmă de jenă)*: Nu trebuie să mă judeci prea aspru. Dar e aşa de greu să scapi dintr-un oraş de provincie!... Cîteodată aproape imposibil. Şi eu n-aş vrea să mă îngrop aici ca profesoară de muzică pe toată viaţa... Am muncit mult ca să ajung să cînt, şi acum sînt datoare să fac totul ca să mă impun, nu-i aşa?... Şi dacă cineva poate să mă ajute în direcţia asta, nu văd de ce aş face nazuri ...

LIA: Spuneţi-mi ... Petre are ceva cu Oniga?

MELANIA: De unde aţi dedus?

LIA: Toate tiradele astea disimulate ... aceste atacuri fără direcţie ... Scuzaţi-mă ... puteţi să nu-mi răspundeţi ...

MELANIA *(într-un tîrziu)*: Adevărul e că era vorba să ne ajute ... Asta a fost demult ... tare demult ... imediat după război. Atunci, frontul trecuse pe aici şi casa noastră, grădina, toate erau în paragină... Orașul fusese prins de mai multe ori între două focuri, așa că nimic, nici o grindă, nici o fereastră nu mai erau întregi...

LIA: Și Oniga v-a trimis ajutor?... *(Melania nu răspunde.)*

(În timpul ăsta Oana apare în ușă, neobservată. Inițial, dîndu-și seama că nu au băgat-o în seamă vrea să facă un gest, dar pe urmă renunță și rămîne nemișcată, ascultînd.)

MELANIA: Cum să vă spun... Ar fi trebuit să ne trimită. De fapt ăsta este cred și motivul pentru care Petre e supărat pe Oniga, deși niciodată nu ar recunoaște. Povestea e următoarea: casa fusese distrusă și tata i-a scris lui Oniga o scrisoare în care îi descria situația în care sîntem și îi cerea un fel de ajutor. Pe atunci, Oniga era deja în construcții, așa că dacă voia el, cu cîteva mașini și cîțiva oameni rezolva totul foarte repede. *(La privirea neînțelegătoare a Liei.)* A fost ceva foarte ciudat, nu se mai văzuseră de atunci, din timpul războiului, și aceasta a fost prima scrisoare a tatei către el... cu o rugăminte... *(Pauză.)* Și Oniga nu l-a refuzat, dar nici nu l-a ajutat... I-a răspuns tot printr-o scrisoare în care, *printre altele*, da, *printre altele*, îi spunea că îi înțelege greutățile și că este gata să-l ajute, ca între prieteni, dar numai dacă are mare nevoie. Nu de altceva, dar materialele de construcție au de fapt altă destinație și că el este gata să facă o excepție, dar numai dacă avem neapărată nevoie... Și îl ruga pe tata să-i mai scrie o scrisoare.

(Pauză lungă.)

LIA: Și tatăl dumitale nu i-a mai scris.

MELANIA: Nu i-a scris. Ne-am încropit cum am putut. *(Pauză lungă, apoi cu alt ton.)* Acum o să vină.

OANA *(ca și cum abia acum ar fi intrat)*: Nu veniți dincolo? Masa e pusă, nu urmează decît să vină Oniga...

MARCU *(apare și el pentru o clipă)*: Veniți... Veniți...

MELANIA *(amuzată)*: Parcă am fi în prag de sărbători!...

(Intră în camera cealaltă, Lia rămîne încă răsfoind ziarele.)

LIA: Sînt destul de vechi.

OANA: Din timpul războiului. Marcu nu se poate despărți de ele. Parcă nu ar fi vorba de niște hîrtii decolorate, ci, acolo, în paginile acelea, ar exista tinerețea lui. Știu, poate să-ți pară caraghios, dar, cîteodată, şi eu cred că în fiecare om există dorinţa de a rămîne veşnic tînăr sau nemuritor. În orice om, oricît de neînsemnat. Şi acolo, sus, în munţi, Marcu şi Oniga au fost, pentru timpul cît au luptat, aproape de nemurire. *(Zîmbeşte blînd, visătoare şi continuă ca şi cum ar spune o poveste.)* Există într-un mit sau basm popular credinţa că oamenii, cînd mor, nu dispar în neant, ci sufletul lor rămîne mai departe să vegheze casa, deasupra uşii, în veranda casei în care au locuit. Aproape de familie. De viaţă. Cum poate rămîne sufletul aşa, nevăzut, transparent, lîngă cei pe care i-a iubit, fără să fie văzut, fără să-şi facă simţită prezenţa e un fapt pe care nu mi-l pot explica. *(Oana rămîne puţin cu privirea pierdută. Apoi o ia de mînă, brusc, pe Lia.)* Dar veniţi... Veniţi odată.

(Dispar în sufragerie. Camera rămîne o clipă învăluită în linişte, apoi apare Petre.)

PETRE *(după ce priveşte în urma lor, spune înciudat)*: Cîtă naivitate! *(Merge la fereastră şi priveşte afară luminile serii.)*

(Linişte. Marcu iese din sufragerie, priveşte în jur, apoi cu paşii lui specifici, uşor şovăielnici, se îndreaptă spre masă, unde descoperă ziarele, mai bine zis, cîteva ziare din colecţia sa. Le ridică la piept, apoi se îndreaptă spre dulap şi le pune la loc. Porneşte apoi spre sufragerie. În drum, se opreşte lîngă măsuţa din colţ pe care se află coletul; îl priveşte.)

MARCU *(sieşi)*: Ambalat impecabil... Oare ce-o fi în el?

PETRE *(de lîngă paravan)*: Probabil noi vom fi ultimii care vom afla...

MARCU *(fără să fie surprins de prezenţa lui Petre)*: Şi totuşi e foarte simplu de desfăcut!

(Petre priveşte la el cu o curiozitate lacomă.)

MARCU *(jenat)*: De ce mă priveşti aşa?

PETRE *(surprins)*: Cum?

MARCU: Mă priveai într-un fel curios... ca pe ceva neştiut.

(Rămîn aşa cîteva clipe privindu-se nemişcaţi. Apoi, brusc, se aude soneria.)

MARCU *(cu o bucurie agitată)*: Auzi... E el!... e el!...

PETRE *(cu un ton grăbit şi scăzut ca şi cum i-ar fi teamă să nu fie auzit de cel ce sună)*: Zău, tată!... De ce nu vrei să-l priveşti odată pentru totdeauna, nu ca pe omul care a fost, ci ca pe cel care este ... Fără acest respect exagerat şi penibil pentru o amintire.

Marcu: Nu se poate ... El este prietenul meu ... *(Soneria se aude din nou. Marcu se îndreaptă spre uşă şi strigă tare spre balustradă.)* A venit! Oana ... Auzi?... A venit Oniga!...

(Oana apare în prag. După ea vor mai apare Melania şi Lia.)

Petre *(care între timp a privit pe fereastră)*: Nu... E Vecinul !...

Marcu: Vecinul? !!!

Petre *(merge victorios spre uşă şi o deschide larg)*: Poftiţi..

(Intră Vecinul destul de şovăitor. Are un pardesiu larg, în care se mişcă greoi şi pare timid, ruşinat.)

Vecinul: Mă scuzaţi că vă deranjez ... *(Scoate din buzunar o foaie de hîrtie.)* O telegramă. Mi-a dat-o poştaşul cînd veneam către casă. Dar eu am urcat la mine şi am uitat să v-o aduc.

(Marcu ia telegrama şi o desface.)

Oana *(liniştindu-l pe Vecin)*: Nu face nimic, nu trebuie să vă simţiţi vinovat.

Vecinul *(insistînd)*: Ştiţi ... Am urcat la mine şi am început să citesc şi am uitat cu totul de ea. *(Pare foarte stingherit.)*

Oana: Nu vă faceţi probleme. Se întîmplă.

Vecinul: Da, dar vedeţi!... Dacă n-ar fi situaţia creată din cauza grădinii ... N-aş vrea să credeţi că am făcut-o dinadins. *(Vrea să plece şi spune deodată ceea ce avea de mult pe cuget.)* Ştiţi, de mult voiam să vă întreb: de ce nu mai ieşiţi ... *(Arată afară pe geam.)* În grădină ... Eu stau toată ziua la serviciu, seara sînt obosit, nu mai am chef să stau la aer, mă culc imediat. *(Rîde stingher, ruşinat ca de o boroboaţă.)* De fapt ... toată povestea aia veche a fost o... prostie ... N-am putea s-o uităm? Mai ales că eu ... *(Confesiv.)* Şi florile au început să se ofilească. În sfîrşit, cum credeţi, dar nu-i păcat de flori?... Acum plec... *(Iese grăbit cu pardesiul fîlfîind după el. În uşă se mai întoarce o dată.)* Vă rog să mă scuzaţi de deranj... Şi în ce priveşte grădina, mai gîndiţi-vă...

(Iese.)

Petre *(imitîndu-l)*: Vă rog să mă scuzați, vă rog să mă scuzați, dar nu-i păcat de flori?...

Oana: Poate totuşi e sincer...

Petre: Dar nu ți-ai dat seama ce voia? Acum vrea să-i îngrijim şi florile... Cîtă perfidie...

(Marcu a împăturit telegrama şi a aşezat-o pe masă.)

Marcu *(răguşit)*: Nu vine.. Nu poate veni. Altă dată...

Petre *(rîde satisfăcut)*: Era de aşteptat.

Oana: Petre!

Petre: Petre, Petre!... Tot timpul îmi spuneți aşa... Dar acum eu n-am nici o vină. *(Se întoarce cu spatele. Marcu pare copleşit de veste.)*

Melania: Cînd eram mică, cel mai mult îmi plăceau sărbătorile Crăciunului. Nu pentru ce însemnau ele, cît pentru pregătiri. Tata mă lua în pădure, la alegerea bradului, era ceva frumos, de o anume măreție şi merita să înfrunți gerul şi viscolul pentru un asemenea brad adus tocmai din munți. De data asta, cred, am impresia că mă întorc dintr-o asemenea călătorie, dar fără brad.

Oana: Nu mai eşti copilă, Melania. Trebuie să înveți şi tu drumurile din care te întorci fără brazi. *(Pauză.)*

Lia *(hotărîtă)*: Eu trebuie să plec.

Oana: Bine, dar masa e pregătită.

Petre: Are tren peste o jumătate de oră. Dacă nu vrea să-l piardă.

(Lia se pregăteşte de plecare.)

Lia: Bună seara.

Oana: Bună seara.

Melania: Bună seara.

Lia: Bună seara, Petre.

Petre: Te conduc. *(Lia se îndreaptă spre uşă.)*

Marcu *(ca şi cum atunci şi-ar fi adus aminte)*: Şi coletul?... Nu-l iei cu dumneata?

Lia *(surprinsă)*: Dar nu e al meu. *(Dîndu-şi seama de absurditatea propunerii.)* Dar de ce tocmai eu?

Marcu: Pentru că nu era nici o surpriză de-a lui Oniga. *(Pauză.)* Şi totuşi Oniga ar fi putut să ... *(Revine la colet.)* Atunci ce e?... *(O priveşte pe Melania.)* Tu nu ştii cum a ajuns aici? *(Tăcere lungă.)* Nici tu, Petre?

Petre: Nu.

Oana *(ezitînd)*: Şi totuşi ...

Marcu: Şi totuşi, ce?

OANA: De unde ți-a venit să spui că e o surpriză de-a lui Oniga?

MARCU: Ce altceva putea fi? *(Vrea să se apropie de colet în felul său obișnuit, dar se oprește iar.)*

MELANIA *(brusc)*: Eu urc în camera mea.

MARCU: Du-te... Du-te liniștită. *(Gîndindu-se.)* Deci se pare că nu e o surpriză.

OANA: Pentru că Oniga nu a venit. Nu a putut să vină.

MARCU: Dar de ce nu a putut veni? *(Speriat de vehemența întrebării, se întoarce spre colet.)* Ceea ce e enervant este că nimeni nu știe de unde a apărut. Ce caută coletul ăsta? L-a cerut cineva? *(După o tăcere, enervat.)* Spune-mi, te întreb doar... *(Strigă.)* Și nu mai vorbi atît de Oniga.

OANA *(obosită)*: Sînt lucruri pe care nu le cere nimeni și totuși există.

MARCU: Sigur?

OANA *(explicînd obosită)*: Sînt lucruri pe care nu le ceri, nu le dorești și te trezești pur și simplu că trebuie să ții cont totuși de existența lor.

MARCU: Da... Dar fără a le da prioritate. Fără să te împiedice în a face ce vrei... Căci înainte de orice, asta e casa noastră, nu? Aici am trăit atîta amar de vreme, nu?

OANA: Da... Aici am trăit atîta amar de vreme. Doar că acum... *(Se împiedică în ultimul cuvînt.)*

MARCU *(ajutînd-o)*: Și acum e a noastră... Știe toată lumea. A fost și rămîne, cum s-ar spune, siguranța zilei de mîine. Am muncit pentru dreptul acesta. L-am meritat pe deplin. Și mai ales acum... avem acest drept... Să trăim fericiți în căminul nostru. Să ne bucurăm de el. Să ne primim prietenii. *(Afară se aude o mașină care frînează. Pauză. Zgomot de portieră. Petre se duce la fereastră.)* Oniga?...

PETRE: Da.

(Toți rămîn împietriți, în afară de Petre, care iese brusc din cameră în timp ce apare Oniga. Cei doi prieteni se privesc cîteva clipe. Lumină tot mai scăzută.)

CORTINA

ACTUL II

În cameră intră Marcu şi Oniga. La scurt timp apare şi Oana. Oniga este tăcut, îngîndurat. Marcu rîde aproape tot timpul, este fericit şi uşor „făcut".

ONIGA *(tîrîndu-şi piciorul drept după el, cu mişcări lente, mascîndu-şi astfel infirmitatea cu destul succes. Întreaga lui atitudine are ceva sigur, poruncitor aproape, care nu trădează complexe)*: Îţi mulţumesc, prietene. Mi-ai făcut mare plăcere cu pozele astea. Eram mai slab, pe atunci.

MARCU: Erai jigărit, ăsta-i cuvîntul. *(Rîde înveselit.)*

ONIGA: Numai zăpadă şi gloanţe. Eu nu ştiu cum am reuşit să scăpăm!

MARCU: Zău, Oniga, mă uit la tine şi nu-mi vine să cred că, în sfîrşit, eşti aici.

ONIGA: Nu am putut veni mai devreme, crede-mă. Şi azi, şoferul a crezut că se prelungeşte şedinţa şi a trimis telegrama. Abia o expediase cînd eu coboram pe scări şi porneam încoace. Speram să ajung înaintea telegramei. Dar în loc să repar o greşeală, am gonit-o pe fata aceea de la ziar fără să-i spun două vorbe. *(Mirat.)* Zici că voia să vorbească cu mine?

MARCU: Nu-ţi face probleme.

ONIGA: Şi totuşi îmi fac.

MARCU: În meseria ei se mai întîmplă.

ONIGA: I-am refuzat un interviu. De ce oare? *(Pare sincer mirat.)*

MARCU: Ai şi tu viaţa ta personală.

ONIGA: Eu n-am viaţă personală.

MARCU: Cum?

ONIGA: Numai capricii. *(Curios.)* De fapt ... Zici că Petre a plecat după ea?

MARCU: A plecat cu maşina ta.

ONIGA *(împăcat)*: Atunci e bine. *(Priveşte în jur.)* Eşti fericit, Marcule?

MARCU *(luat prin surprindere)*: Da...

ONIGA *(după ce a trecut în revistă camera şi pe Oana)*: Te cred ... te cred ...

MARCU: Nu spun că nu am uneori şi necazuri. Aş minţi.

ONIGA *(fără să-i dea atenţie)*: Cu asemenea familie! Ştii? Aţi rămas aceiaşi. Ca atunci. Nu v-aţi schimbat deloc.

MARCU: Ne-am mai schimbat şi noi, Oniga ...

ONIGA *(convins)*: Nu. Nu v-aţi schimbat. Şi aveţi copii frumoşi! *(Repede, aproape în treacăt.)* Dacă au nevoie de ceva ...

MARCU *(la fel, aproape în acelaşi timp)*: Melania s-ar putea să plece curînd să concerteze în Germania Federală. Mai are nişte probleme, dar...

ONIGA: Ce vorbeşti!

MARCU: A fost pe aici un impresar, şi, cum s-ar zice, a fost foarte impresionat.

ONIGA: Avea şi de ce.

MARCU *(se apără de aluzie rîzînd)*: Nu ... Să nu crezi că pentru ... E foarte talentată.

ONIGA: Te cred ... Te cred ... *(Tăcere uşor stînjenită.)* Eu, în privinţa asta, nu mă pot mîndri. Nu am cu ce. *(Funebru, deodată.)* Sînt bolnav, Marcule! Eu, în curînd, o să mor.

MARCU: Da, ce-ţi veni!... Abia ai venit la noi şi ... *(Într-un elan nestăvilit.)* Nici nu ştii cît mă bucur că ai venit.

ONIGA: Aşa se spune la vizite.

MARCU: Nu, nu ... Pentru noi prezenţa ta înseamnă mai mult decît crezi ... Ştii, Oniga, copiii nu mai credeau în prietenia noastră!

ONIGA: Poate că aveau şi ei dreptate. *(Ca răspuns la privirea uluită a lui Marcu.)* A trecut atîta vreme de atunci!...

MARCU *(repede)*: Dar eu te-am aşteptat tot timpul ... Nu mi-ai scris tu să te aştept?...

ONIGA *(sincer mirat)*: Ţi-am scris eu să mă aştepţi?...

MARCU *(convingător)*: Mi-ai scris ... Am toate scrisorile ... Scriai să stau acasă şi să te aştept că ai să vii.

ONIGA *(după o clipă de tăcere)*: N-aveți ceva de băut? *(Lui Marcu, pentru că nu e capabil să treacă atît de simplu peste această întrebare.)* N-am putut veni, Marcule.

MARCU *(mulțumit și cu atîta)*: Nu-i nimic... Nu e nici o nenorocire. *(Scurtă tăcere.)* Cum... îți merge rana?

ONIGA: Nu mă plîng. Între timp m-am îmbolnăvit și de stomac. Ședințe multe, mese neregulate... *(Arată la colet.)* Dar, să știți, coletul nu vi l-am trimis eu.

OANA: Marcu susținea că vrei să ne faci o surpriză.

ONIGA: Pe vremuri, mă țineam de șotii din astea. Dar acum, trebuie să fie o greșeală la mijloc.

OANA: Și dacă nu e?

MARCU *(privește la ea nedumerit, speriat)*: Ce vrei să fac?

ONIGA *(privește la el, curios, interesat)*: Ai rămas același!... Nu te-ai schimbat deloc! *(Marcu apleacă capul. Oniga privește coletul din nou.)* Oare ce-o fi în el?

MARCU *(vrînd să schimbe discuția)*: Hai mai bine să vorbim despre noi.

ONIGA: Adevărul e că în ultimul timp m-am gîndit foarte mult la tine... Ești un cercetător renumit, ai o soție frumoasă, doi copii talentați... *(Suspină.)* Te invidiez!

MARCU: Exagerezi! Trăiesc simplu...

ONIGA: Venind spre voi, mă frămînta un gînd.

MARCU: Ce gînd?...

ONIGA: Adevărul e că am un coleg. Un fel de prieten... Care, de la o vreme, și-a cam pierdut busola. Și a venit la mine și m-a întrebat ce să facă în această situație.

MARCU: Îmi dai și mie o țigară?

ONIGA: Sigur... Sigur... *(Scoate din buzunar un pachet de țigări străine.)*

MARCU *(luînd una)*: Englezești!

ONIGA: Fabricate în America... Sînt și țigări americane fabricate în Europa.

MARCU: Și acum continuă.

ONIGA: De fapt, colegul ăsta al meu și-a dedicat toată viața meseriei sale. Pentru el, munca a însemnat totul, bineînțeles, munca în felul în care a știut el s-o înțeleagă. *(Pauză.)* Numai că a venit timpul cînd au trebuit să-l pensioneze și s-a trezit acasă, în deplină singurătate. *(Îngîndurat.)* Petre și Melania i-ar spune solitudine. *(Rîde ușor.)* Fără soție, fără copii... Și în momentul acela și-a dat seama că viața sa a fost consumată febril, dar sterp. *(Tăcere lungă. Oniga continuă.)* Și atunci s-a simțit debusolat.

MARCU: Cum?

ONIGA *(mai clar)*: Și-a pierdut busola ...

MARCU *(neputînd să înțeleagă)*: Aha!... Și?

ONIGA: A venit la mine să mă întrebe ce să facă ... Ce ar fi trebuit să facă un om care nu mai știe unde vine Nordul ... *(Pauză.)* Ce crezi că ar fi trebuit să-i răspund?

MARCU: Eu știu ... Orice ... Să-și stabilească un Nord imaginar.

ONIGA: Și să meargă spre el fără să șovăie?

MARCU *(simplu)*: Da ... Dacă intenționează să meargă spre Nord.

ONIGA *(după o scurtă pauză)*: Asta i-am spus și eu ... *(Începe să rîdă.)*

MARCU: E cam naiv prietenul ăsta al tău. În viață e mai complicat decît în excursii. Nu poți face nimic în viață dacă îți pui asemenea întrebări ... Cîți ani are?

ONIGA: Eh ... Destui ... *(Începe să rîdă.)* Ai dreptate, e un naiv. Mă bucur că sîntem de aceeași părere. *(Privește în jur.)*

MARCU: Merg să o chem pe Melania. *(Vrea să urce, dar pe balustradă se oprește din nou.)*

ONIGA *(intuindu-l)*: Să nu începi iar cu reproșurile ... N-am putut veni la voi pentru că am muncit pe brînci... Nu e oraș în care să nu existe blocuri construite de mine. Și, te rog să mă crezi, nu sînt urîte ... *(Lui Marcu.)* Ei, ce te holbezi așa?

MARCU: Te privesc ... Mai vorbește ... Mă ... mă interesează nespus de mult ceea ce faci ... Ce ai făcut. *(E gata să se întoarcă.)* Ar trebui să te audă și Petre. Poate atunci n-ar mai fi așa de ... *(Se oprește brusc.)*

ONIGA: Prostii ... Știi că nu-mi place să vorbesc despre mine ... *(Marcu suspină cu regret.)* Hai, bătrîne, du-te după Melania ... *(Oanei.)* Aveți o casă frumoasă!...

OANA: A fost la început ... Am avut și o verandă ... Știi ce e ciudat? Că nici nu mai știm dacă în fond e bine sau rău fără ea. E adevărat că am fi avut mai mult spațiu. Melania ar fi avut unde să-şi facă exerciţiile la vioară. Marcu, unde-şi citi ziarele în tihnă ...

(Marcu vrea să iasă.)

ONIGA: Ei, stai!... Unde te duci?

MARCU: Merg să o chem pe Melania. *(Dispare.)*

ONIGA: Da ... Melania lipseşte ...

OANA: Cred că ai intimidat-o ... Pentru ea, reprezinţi mitul omului care pe orice pune mîna se transformă în aur ...

ONIGA: Şi Petre?

OANA: Crud şi intransigent totodată. Şi mereu agitat. Dacă nu ar fi trecut vremea continentelor nedefrişate, descoperitor se făcea.

ONIGA *(privind după Marcu)*: Ştii ce admir la el cel mai mult?

OANA: Admiri ceva la el?

ONIGA: Această sfîntă naivitate cu care priveşte lumea. Are o privire mereu proaspătă şi entuziastă. De unde are această putere de a se risipi fără să-şi dea seama?

OANA: Putere de a se risipi?

ONIGA: În ce priveşte copiii, este o mare bucurie, să ştiţi ... *(Tăcere.)* Eu nu am copii, v-am spus, nu? *(Pauză.)*

OANA: Vreau să te întreb ceva.

ONIGA: Întreabă-mă.

OANA: Ce te-a adus aici?... *(Tăcere.)*

ONIGA *(ca şi cum n-ar fi auzit întrebarea)*: Nu asta e esenţial. *(Cald, dintr-o dată.)* Uneori mă plictisesc pe acasă, mă simt foarte singur şi atunci, vrînd-nevrînd, îmi aduc aminte ... Ştii, Oana, uneori, nici pentru mine nu sînt toate aşa de ... *(Se opreşte brusc.)* Poate că şi pentru mine vechea prietenie ... Şi vizita asta ... *(Pauză.)* Numai că timpul ... *(Tăcere.)* Angoasă îi spune? *(Rîzînd.)* Ştii cum luptam împotriva moralei burgheze şi împotriva capcanelor în care încercau să ne atragă pe noi, cei care voiam să construim o lume nouă, bazată pe cinste şi principii umane? Şi iată că, azi, acelaşi cuvînt îşi înalţă capul uşor şi unii dintre noi nu-l mai reneagă cu aceeaşi putere, ba, dimpotrivă, socotesc că au luptat şi au muncit destul ca să aibă şi ei dreptul la o mică angoasă. *(Tăcere. Vede privirea uluită a Oanei.)* La naiba, glumesc ... Glumesc mult în ultima vreme. Să discutăm despre altceva, sosirea la voi m-a înduioşat, mi-a creat o stare stupidă de slăbiciune şi tot felul de... *(Face un gest cu mîna.)* Dealtfel o să plec... Nu-mi prieşte statul la voi.

OANA: Glumeşti!... Ce o să zică Marcu... I-ai scris doar că ai să stai mai multă vreme la noi... *(Brusc.)* Spune-mi, Oniga... De ce i-ai scris tu atîția ani să te aştepte?

ONIGA *(rigid, deodată)*: Am scris eu să mă aştepte?

OANA: Da... I-ai scris să te-aştepte. Şi că atunci cînd vei veni veţi rămîne-mpreună. De ce?

ONIGA *(privind în gol)*: Nu voi putea sta mult... De fapt cred că nici n-ar fi trebuit să vin. Trebuie să plec...

OANA: Cîteva zile măcar...

ONIGA *(mirat)*: Ceasuri? Foarte mult... Nu voi putea sta nici o oră.

OANA *(nu-i vine să creadă)*: O oră? Atunci de ce ai venit? Nu puteai să vii aşa, fără motiv, numai pentru o oră!

ONIGA: De ce am venit... Poate că am avut şi eu un gînd... *(O scrutează cîteva clipe, apoi spune împăciuitor.)* Ei, hai, nu te mira. Treburile mă aşteaptă... Casele se înalţă... oamenii se mută... institutele de proiectări fac proiecte... şi tu vrei să rămîn aici pentru o veşnicie. *(Rîde şi o mîngîie pe umăr.)* Cum merg cercetările lui?

OANA: Uneori am impresia că e aproape de țintă... Foarte aproape... Apoi se îndepărtează din nou. Ce vrei? Asta e munca lui... de cercetare ştiinţifică.

ONIGA: Să-i dea bătaie... să-i dea bătaie... Dacă i-o ia altul înainte! Ce studiază?

OANA: Un nou soi de spic... Mai greu... Mai bogat în seminţe... cu o durată redusă de coacere...

ONIGA: Da... da... este. *(Pauză.)* Oana!... Spune-mi, tu crezi?

OANA: În ce?...

ONIGA: În cercetările astea ale lui?

OANA *(cu privirea limpede în privirea lui Oniga)*: Dar cum?... Se poate altfel?

ONIGA: Iartă-mă, dar mi-a apărut imaginea lui din timpul războiului, stînd acolo de pază, la depozit, şi războiul sosind şi trecînd mai departe...

OANA: Tu ai lăsa să treacă ceva pe lîngă tine, aşa?

ONIGA *(o privește atent, brutal)*: Vezi tu ... Eu nu fac muncă de cercetare. Eu construiesc și, ca să micșorez procentul de risc, știi ce fac?... Îmi aleg oamenii. Și asta nu e ușor ... *(Privește coletul.)* Oare ce-o fi acolo?

OANA: Tu n-ai avut niciodată măcar o clipă de relaxare, nici așa ... în joacă ...

ONIGA *(absent, dînd ocol obiectului)*: Mai ales ... *(Umblă, cercetînd de la distanță coletul.)* Știi... oamenii uneori sînt ca și obiectul acesta ... Înveliți în huse, convenții, neidentificabili ... *(Rîde.)* Habar n-ai ce se ascunde dedesubt. *(Mîngîie de la distanță conturul coletului.)* Și atunci le dai tîrcoale, îi întărîți, le spui cîte o glumă, pari detașat, poate mai cade o convenție, mai vezi sub un înveliș ... Uneori, totuși, te simți ispitit să joci un rol serios și, cu un gest hotărît, să rupi toate învelișurile. *(Face un gest, dar se oprește brusc.)* Greșeală enormă, care ar fi amendată pe loc. *(A tăcut și se așază în fotoliu.)*

(Marcu și Melania au apărut în ușa balconului.)

MARCU *(care a auzit ultima frază)*: O să spun cînd am să fac asta ... Ce tot aveți cu coletul?

ONIGA: Să-mi scrii și mie ce vei găsi înăuntru ... Sînt foarte curios. *(Melaniei.)* Ai venit, domnișoară? Am auzit că te intimidez ...

MELANIA: Și dacă ar fi așa?

MARCU *(mirat, lui Oniga)*: Să-ți scriu?

OANA: Oniga are de gînd să plece curînd ... Peste o oră, două ...

MARCU: Să plece?... Dar abia a venit ... *(Nu vrea să creadă.)* Oniga, măcar cîteva zile ...

ONIGA *(scurt)*: Altă dată ... Acum am niște lucrări pe care trebuie să le termin ... *(Rîde.)* Cine știe ... Poate ultimele ...

MARCU: Doar avem atîtea lucruri să ne spunem ... Și apoi mă simt dator față de tine ...

ONIGA: Lasă, fii pe pace. Cînd voi pleca nu te vei mai simți dator ...

OANA *(nemulțumită de tonul lui Oniga)*: N-am înțeles. Asta e o amenințare?

MARCU: Ce prostii spui tu, Oana ... Cum să fie amenințător ceva spus de Oniga?... Tot ce vine de la el e binevenit ... Noi sîntem prieteni, nu?...

ONIGA: Și oameni, Marcule!... Însetați...

MARCU: Dar ai romul în față!...

Oniga *(gîndindu-se)*: Rom?... Eu de la o vreme nu mai beau. Sau doar cîte puțin whisky ... A trebuit să mă îmbolnăvesc de stomac ca să-mi rafinez gusturile ... Whisky nu aveți?... Puțin ...

Marcu: Oana!

Oana: Îmi pare rău, nu m-am gîndit.

Oniga *(împăciuitor)*: Nu-i nimic ... N-am să beau ...

Marcu: Ei, nu!... Vii la mine ca să faci abstinență ...

Oniga: Nu-ți face probleme ... Eu mai stau doar puțin.

Oana: Există un bar în centru, unde se găsește ...

Oniga *(repede)*: Du-te cu mașina ... Ah, dar am trimis șoferul cu Petre.

Marcu *(glumind)*: Rom nu vrei?... E foarte bun ... Doar că te doare capul după ce l-ai băut ... Dar dacă ai capul bun ...

Oniga: Renunț ... Dealtfel, tot nu mai stau mult ... Voiam numai să ciocnesc un pahar ... *(Oanei.)* Să te duci pînă în centru?...

Oana *(pregătindu-se de plecare)*: Trimiți șoferul să mă ia de la bar. O să-mi facă plăcere să mă întorc cu mașina.

Oniga: Bine ... Dacă vrei tu ...

Oana *(explicînd)*: E un singur drum pînă în centru.

Oniga: Nu te superi, nu?

Oana: Am spus doar că îmi face plăcere.

Oniga *(cu un ton de „bine, dacă nu am încotro")*: Deși doar pentru cele cîteva clipe cît mai rămîn ... *(Oana a ieșit repede. Oniga îl privește pe Marcu.)* A rămas aceeași ...

Marcu: Mi-ar face plăcere să nu pleci așa de curînd ... Sînt atît de surprins încît nu știu ce să spun ... Aș avea atîtea să-ți spun ...

Oniga: Serios?... Și tu, Melania?

Melania: Cred că da.

Oniga *(privește la ei, savurînd această atmosferă în centrul căreia se află)*: Și Petre?... *(Își aduce aminte.)* Nu, Petre are toate motivele să-mi dorească plecarea. Are impresia că m-am purtat urît cu fata aceea ...

Marcu: Fii serios ... Toți te iubim ... *(Șantajîndu-l.)* Dacă mai stai o vreme la noi ... *(Nu are curajul să spună ceva concret.)*

Oniga *(mai mult jucîndu-se)*: Încă nu am plecat ... Am să mai respir cîteva minute aerul plin de tihnă al acestei case ... Am să mai privesc în jur ... *(Ceea ce și face.)* Știi ce?... S-ar putea ca tu să ai dreptate. *(Arată coletul.)* Dacă explodează?

(Vede că Marcu este gata să-l ia în serios.) Am glumit ... am glumit ... *(Rîde.)* Bunul meu Marcu! *(Melaniei.)* Dumneata l-ai deschide?

MELANIA *(se gîndește puțin)*: Dacă aș ști că înăuntru e un Stradivarius ...

ONIGA *(mulțumit)*: Așa ... așa ...

MARCU: Bine, Melania, dar ...

ONIGA: Ei, Marcule, dar adineauri îmi spuneai că e foarte talentată ... *(Melaniei.)* N-ai vrea să-mi cînți și mie ceva? Așa, înainte de plecare? Nu că aș fi cine știe ce priceput, dar de cîteva ori tot am fost la Filarmonică. Știi, în meseria mea mai primești și cîte un bilet de favoare ...

MELANIA: Dacă vă refuz, aș părea o fricoasă ... *(Urcă prima scările.)*

ONIGA: Nu vii și tu, Marcule? *(Se ridică.)*

MARCU: Am să mai rămîn puțin ...

(Cei doi au dispărut în camera Melaniei. Marcu rămîne o clipă nemișcat, privește după ei. Peste cîteva clipe se aude vioara: Marcu ascultă puțin și apoi se îndreaptă spre bucătărie. Dispare. Pauză. De afară se aude un zgomot și apoi apare Petre grăbit, furios. Pare mirat pentru că nu vede pe nimeni. De sus se aude vioara Melaniei. Petre face cîțiva pași către scară, apoi se oprește și privește înapoi, la dulapul unde Marcu ține ziarele. Merge într-acolo și ia cheia de pe marginea de sus a dulapului. O bagă în broască. În clipa aceea, dinspre bucătărie se aude un zgomot și Petre bagă cheia în buzunar și se depărtează de dulap. În ușa bucătăriei apare Marcu.)

MARCU: Ai sosit?

PETRE *(privind în sus, spre camera Melaniei)*: Poftim?

MARCU: Ai ajuns la timp?... La gară ... *(Explicativ, pentru că Petre privește încă spre camera Melaniei.)* Ai vorbit cu ea înainte de plecarea trenului?

PETRE: Nu am mai prins-o ... Trenul tocmai pleca ... Cine dracu a proiectat gara atît de departe de oraș?...

MARCU: Nu-i nimic ... Ai s-o găsești la București ...

PETRE *(uimit)*: S-o caut la București? Pentru ce? Eu aici trebuia s-o găsesc ... Vă purtați cu ea ca niște ... Numai că n-ați dat-o afară ... Și acum, continuați cu insinuările ... *(Enervat.)* Mai bine n-ar fi venit. *(Arată cu capul spre camera de sus.)*

MARCU *(alertat, deodată)*: Știi ce? Vrei să mă lași să mă bucur și eu de sosirea unui prieten cu care am luptat împreună și nu într-o sală de cinema?

PETRE *(îmblînzit pentru scurt timp)*: Bucură-te, mama unde e?

MARCU: A plecat în oraș după whisky ...

PETRE *(nu-i vine să creadă)*: După whisky?...

MARCU: Da ...

PETRE: Tii, doamnă Elliot! Ne-am emancipat.

MARCU *(explică grăbit)*: Oniga nu bea. Adică nu bea altceva ... Adică nu bea, dar dacă bea ... De fapt ce te interesează pe tine?... *(Mai calm.)* Suferă de stomac.

PETRE: Şi whisky-ul vindecă...

MARCU *(sîcîit)*: Nu vindecă, dar e bun ...

PETRE *(recapitulînd)*: Şi pentru asta a scos-o pe mama din casă, la ora asta.

MARCU: A spus că trimite maşina după ea.

PETRE: Pe mama a trimis-o în oraş după whisky şi el stă în camera Melaniei şi ascultă muzică.

MARCU: O să plece curînd ... *(Brusc se hotărăşte să fie mai ferm.)* Cît timp o să mai stea aici, te rog să te porţi civilizat.

PETRE: Serios?!

MARCU *(enervat)*: Da ... Şi să termini cu aerele astea de rebel, fără cauză ... Şi să îţi controlezi izbucnirile, rolul ăsta de judecător care nici n-a terminat anul întîi la Drept. Eşti caraghios!

PETRE: Fără cauză?... Ştii bine că totuşi există o cauză.

MARCU: Care?... *(Tăcere.)* Vezi că nu îmi răspunzi? De ce taci?... Nu ştii nici tu ... De ce nu vorbeşti?

PETRE: Pentru că nu pot.

MARCU: Nu ştii ...

PETRE: Să zicem ...

MARCU: Şi atunci răscoleşti totul, şi conteşti şi negi ...

PETRE: Poate şi acesta este un mod de a da de adevăr ... Nu spun că singurul posibil ... Deşi, nu recunosc că nu fac altceva decît să ponegresc, să contest, să neg. *(Pauză.)* După cum nu pot să nu spun că nu înţeleg *(aici vocea i se ascute)* cum a putut omul acesta care se declară cel mai bun prieten al tău să stea atîţia ani de zile fără să vină să te vadă, fără să te ajute cînd *era cazul* şi tu să treci peste toate acestea cu zîmbetul pe buze ... Ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic ... Sau ca şi cum *te-ar fi ajutat* ... Doar anii trecuţi ai avut dificultăţi, a trebuit să combaţi la serviciu diverse idei speculative ale unor funcţionari fricoşi sau comozi, pînă ai obţinut laboratorul şi rezultatele care să te confirme ... Şi nu am dus-o prea strălucit oricît am spune-o, mai resimţim şi acum încordarea vremurilor acelea, nu?... Şi acum, vine omul acesta care tot timpul putea să ne ajute să ne facem o casă ca lumea, să-ţi duci munca mai bine şi care te-a ţinut ani de zile suspendat de o aşteptare şi, surîzînd, te întreabă cum ai dus-o anii ăştia şi tu îi răspunzi surîzînd, bine, prietene, bine ... *(Repetă înecat de furie.)* Bine, prietene, bine!... Ei, nici chiar aşa... Şi asta pot să o spun chiar dacă am doar un an la Juridice ...

MARCU *(după o lungă tăcere)*: Poate că ai dreptate ... Ba chiar azi, acum, pot să spun şi eu ... Ai dreptate ... *(Pauză.)*

PETRE: O spui cu sinceritate?

MARCU: Cu invidie chiar ... Frumoasă e vîrsta negaţiei!

PETRE: Uneori este şi vîrsta la care înveţi cel mai mult. Spune-mi, ştii cum îmi merg în ultima vreme treburile pe la institut?

MARCU: Bine, cred ... *(Alertat.)* Sper că nu ... După cîte ştiam erai printre cei buni.

PETRE: Există două feluri de gradaţii. Cum spunea Beligan în piesa aia americană: „Bun, cel mai bun, nebun ..."

MARCU: Uite, chiar acum, nu am chef de piese americane.

PETRE: Atunci gradăm altfel. „Bun, mai puţin bun ..."

MARCU: Am vorbit cu unul din profesorii tăi. Mi-a spus că tu nu eşti printre cei mai buni pentru că nu te interesează. De ce?

PETRE: De ce?... Vrei să-ţi povestesc?

MARCU: Hai, povesteşte-mi.

PETRE: Bine, atunci asta s-a întîmplat la ora de psihologie animală.

MARCU: Aveţi şi ore de psihologie animală?

PETRE: Da, deşi nu este o materie de primă necesitate, dar ce să-i faci, ne pregătim. Şi eu, la materia asta, mă pregătisem al naibii de bine. Cu o seară înainte îmi dăduse o plasă cineva şi am rămas la cămin ... Aşa că mă înţelegi: ştiam bine materia, eram pregătit şi abia aşteptam să văd mutrele pe care le vor face colegii cînd aveam să răspund ... Şi iată că tocmai înaintea mea este pus să răspundă un altul, un coleg, un bun, aş putea spune, un foarte bun prieten de-al meu ... Şi el tufă ... Dar tufă ... Mi-aduc aminte, am simţit că mă întunec la faţă, toată pregătirea mea minuţioasă devenise ridicolă, fără importanţă, aproape inutilă şi îmi dădeam seama că ar fi ruşinos pentru mine, pentru noi toţi, să răspund ... Cînd m-am ridicat, l-am rugat pe profesor să mă amîne pentru data viitoare, pentru că nu sînt pregătit. Şi poate chiar aşa era, de vreme ce prietenul meu cel mai bun nu ştiuse ... *(Pauză.)* Vrei să ştii dacă la ora următoare am răspuns ireproşabil? Da, am răspuns ireproşabil amîndoi şi profesorul a fost încîntat. *(Pauză.)*

MARCU: Eşti mai sensibil decît vrei să arăţi ...

PETRE *(priveşte spre camera în care se află Oniga)*: Şi totuşi omul acesta ...

MARCU: Iarăşi?

PETRE: Nu reuşeşte să mă convingă ... De ce?... Probabil că ascunde ceva ...

MARCU: Bine, dar acum ... Cum să-ţi explic ceva de la sine înţeles?... Acum, nu ascunde nimic. A venit aici să mă vadă ...

PETRE: Are un fel prea sigur de sine. Vrea să ne impresioneze.

MARCU: Nu vrea să impresioneze pe nimeni, aşa e el.

PETRE: O să vedem noi ... *(Se aşază în fotoliu.)*

MARCU: Nu te aşeza în fotoliu, acolo stă Oniga ... *(Petre se scoală nervos, Marcu mai blînd.)* De fapt nici nu ştiu de ce ne certăm atîta ... Dacă nu ai avea obiceiul să minimalizezi. E adevărat, totdeauna ai avut obiceiul ăsta, dar acum, cu sosirea lui Oniga, parcă ai întrecut orice măsură.

PETRE: Ceea ce nu pot să suport este grija asta exagerată pentru o prietenie veche ... ca a voastră. Eu în locul tău aş fi mai prudent. Nu ştiu cum a fost înainte, dar acum se comportă destul de bizar.

MARCU: Şi tu ce mă sfătuieşti să fac?... Să renunţ la prietenul meu de o viaţă? Într-o singură seară? Şi numai pentru că ţie comportarea lui de-acum ţi se pare bizară?

PETRE: Nu am spus decît să fii mai prudent.

MARCU: Mai prudent? Atunci te-aş întreba cum ai de gînd să trăieşti tu în continuare? Cum îţi poţi imagina viitorul tău, casa ta fără un prieten care să vină la tine, fără un fotoliu — cel mai bun — pentru el?

(De sus se aude rîsul sonor al lui Oniga.)

PETRE *(mirat)*: Ce se întîmplă acolo? *(Se aud zgomote neclare, apoi uşa Melaniei se deschide brusc şi ea apare alături de Oniga.)*

ONIGA *(rîzînd puternic şi degajat)*: Eşti un copil răzgîiat, Melania, dar într-adevăr, foarte talentat. Şi viaţa e aspră, trebuie să ştii cum să te aperi, talentul nu ajunge.

Petre *(care nu a înțeles sursa zgomotelor de sus)*: Ce s-a întîmplat?...

Melania *(mirată)*: Unde?...

Petre: Am auzit zgomote sus. *(Toți privesc la el cu nedumerire. Petre continuă.)* Ce vă uitați așa?... Au fost sau nu zgomote?...

Melania: Da... *(Privește la Oniga, jenată că trebuie să explice un fapt neînsemnat petrecut între ei doi, apoi continuă.)* Ce să se întîmple... Tocmai cîntam la vioară...

Oniga *(intră în vorbă)*: Bach. Johann Sebastian Bach. *(Melania nu mai simte că e necesar să spună ceva... Oniga privește la Petre.)* Te-ai întors, Petre?... Trebuie să anunț șoferul să meargă să o ia pe Oana de la barul acela... *(Clatină capul supărat.)* Cred că a făcut degeaba drumul pînă acolo... Nu mai am timp nici măcar să beau un pahar.

Marcu: Dar, Oniga...

Oniga: Nu... Nu... Timpul, „Gardianul nostru necruțător"... cum ar spune poetul, „dar care poet"? ar întreba Petre îndată, ca să mă pună în încurcătură, și, pe Dumnezeul meu, că m-ar pune, dacă nu i-ar sfredeli o altă întrebare creierii, în clipa aceasta... *(Privește la el cu o curiozitate de jucător.)*

Petre *(încruntat)*: Acum nu asta contează...

Marcu: Pe noi nu ne interesează ce contează acum pentru tine...

Oniga: Nu fi dur, Marcule, nu fi dur... Uneori au și copiii dreptate. *(Mai blînd, jucîndu-se totuși.)* Vrei să știi ce s-a întîmplat sus. Am ascultat muzică... *(Respiră și începe să explice.)* Am stat în fotoliu, în camera ei, îmi plac grozav fotoliile largi și comode într-o cameră de om tînăr, să simt respirația lui proaspătă și plină de vigoare, amestecată cu timiditate, în timp ce sorb o cafea făcută la un reșou din acelea cu pocnete mărunte cînd ia foc filamentul subțire, și ceașca de cafea să fie fierbinte, cu cafeaua pregătită la un reșou din acelea de care îți spuneam, în timp ce tu asculți o melodie cîntată la vioară sau la pian, o melodie care s-ar putea să fie chiar de Johann Sebastian Bach sau asculți un poem, sau, de ce nu, privești cîteva exerciții de balet...

Petre *(recapitulează)*: Deci sora mea a cîntat...

ONIGA *(se uită la el cu o uimire plăcută, ca atunci cînd s-ar plusa la un joc la care el are cărţi foarte bune)*: Şi încă foarte bine...

MARCU *(jenat faţă de Oniga, vrea să pună capăt discuţiei)*: Petre, dar linişteşte-te!

ONIGA *(grosolan)*: Ba, slăbeşte-ne tu ...

MARCU *(perplex, ca lovit pe la spate)*: Cum?...

ONIGA: Aşa ... *(Mai blînd, dîndu-şi seama că a depăşit măsura.)* Stau de vorbă cu el. N-am nevoie să mă aperi. *(Marcu dă din cap, într-un fel de „Bine, prietene, bine..." Oniga priveşte la Petre şi continuă.)* Nemţii au făcut o achiziţie strălucită cu ea. *(Arată la Melania.)* Cîntă foarte bine ... Dacă e cazul, o voi ajuta să progreseze. Un talent ca ea trebuie ajutat. Nu-i aşa, Marcule?

MARCU *(încă nu şi-a revenit după grosolănia lui Oniga. Nu ştie dacă trebuie să fie de acord sau să facă pe supăratul)*: Da... Melania a avut totdeauna noroc. Există oameni cărora norocul le vine aşa ... Dar în cazul ăsta trebuie să ne bucurăm, căci e norocul Melaniei.

ONIGA: Nu-i aşa? *(Rîde. Rîde şi Marcu, revenit la normal.)*

PETRE *(nu uită subiectul)*: Şi ce s-a întîmplat înainte ... *(Priveşte la sora lui.)*

ONIGA: De ce nu-i spui, Melania? Cîntai la vioară şi erai atît de absorbită, atît de transpusă, încît ai uitat de prezenţa mea acolo ... Şi e de crezut deoarece cîntai magistral. *(Lui Marcu, care dă din cap.)* Parcă nici nu cînta, parcă „adia un zefir". Aşa se spune, nu-i aşa, Petre?... *(Continuă.)* Aşa că atunci cînd a terminat, transfigurată, şi a vrut să aşeze vioara în cutia ei, a ridicat privirea spre mine, şi a avut un şoc ... *(Priveşte la Melania.)* A avut un şoc, i-a căzut cutia aceea, eu am sărit s-o ajut şi s-a creat o întreagă busculadă. *(Rîde.)* Pe Dumnezeul meu, şi eu m-am speriat. *(Melaniei.)* Te-ai speriat, nu-i aşa, Melania? *(Melania înclină capul afirmativ. Oniga îi spune lui Petre, firesc.)* Vezi?

PETRE *(neîncrezător)*: Deci „adia zefirul"... şi nici nu v-a băgat în seamă. Doar cînd a terminat de „adiat".

ONIGA: De cîntat ... Da. *(Socoteşte că a spus totul.)* Dar acum trebuie să ies şi să trimit şoferul după Oana, altfel este în stare să se întoarcă pe jos. Nu mă conduci, Marcule? *(Vrea să iasă, iese vioi încă, privind la Petre. Marcu iese după el.)*

PETRE *(Melaniei)*: Acum a plecat... Vrei să-mi spui ce s-a întîmplat?

MELANIA: N-ai putea să mă laşi? Să ştii că nu-ţi şade bine deloc pe post de Maigret. Împarte dreptate cui vrei, dar pe mine scuteşte-mă ... Nu s-a întîmplat nimic ... Vine un om în casa noastră şi tu te porţi cu el ... de parcă ar fi venit să ne ia ceva.

PETRE: Ce ştii tu pentru ce a venit? *(Fluieră.)* Dar dacă ... Dacă te vrea pe tine ... *(Pauză lungă.)*

MELANIA *(se simte că fraza a surprins-o. Tace un timp, apoi spune hotărîtă)*: Un cuvînt dacă spune, m-auzi? Un singur cuvînt ... Să scap de grija ta obsedantă, de provincia asta prăfuită. *(Hotărîtă.)* Visez să plec, mă auzi? Visez ...

PETRE *(imitînd-o)*: Aici totul e vechi de cînd lumea, şi putregaiul şi mirosul şi ziarele astea mîncate de molii şi întregul tablou pe care-l poate sugera familia noastră unui străin, care după ce a privit, pleacă spunînd: „e înălţător, e mişcătoare statornicia asta care înseamnă de fapt vocaţia familiei" şi la noi, de fapt, singura vocaţie este regretul şi amînarea la nesfîrşit a unor speranţe...

(Intră Oniga şi Marcu.)

ONIGA: Am aranjat. *(Priveşte la cei doi.)* Dar ce-i cu voi? Încă nu aţi ... *(Mustrător către Petre.)* Ei, tinere, dar ce ai cu sora dumitale? Doar ţi-am spus cum a fost ... Marcule!

MARCU *(cu tonul omului care, dacă s-a fript o dată, suflă şi în iaurt)*: Eu nu am spus nimic...

ONIGA: Bine, bine ... *(Cu un ton puţin mai închis.)* Oricum eu tot voi pleca. *(Se aşază pe spătarul fotoliului.)* Plec, Petre ... Fii liniştit.

MARCU *(ieşind din apatie)*: Nu!... Asta, nu! Eşti prietenul meu, stai cît vrei... *(Tăcere.)*

ONIGA *(se întoarce spre Petre)*: Ţi-am spus ce s-a întîmplat acolo sus. *(Aproape enervat.)* Nu mă mai suspecta.

PETRE: Şi dacă totuşi v-am suspectat? Ce vă interesează pe dumneavoastră?

ONIGA: Ce mă interesează?... Poate mă interesează... *(Rîzînd uşor.)* Ai dreptate. *(Revine.)* Totuşi e stupid... Cum poţi gîndi că un om de vîrsta mea ... Nici măcar nu am băut ... Nu ... Nu m-ar ispiti ... o asemenea ... *(caută cuvîntul)* „întîmplare".

PETRE: Nici măcar ca experiment?

ONIGA *(sincer)*: Nici măcar. *(Îşi dă seama că e luat peste picior.)* Ia ascultă ...

PETRE: Nu e ora de ascultat ... E ora la care putem vorbi toţi. Chit că asta convine sau nu ... Aşa că vreau, eu vorbesc şi dumneata asculţi. Perfect?

ONIGA *(după o mică ezitare)*: Perfect ... perfect ...

MARCU *(speriat de ce ar putea urma)*: Petre!... Mi-ai promis că ...

ONIGA *(total intrat în jocul lui Petre)*: După ce vorbeşte el, bătrîne! Ce naiba, n-ai învăţat? Respectă ordinea ... *(Numai urechi.)* Te ascult, Petre ...

MARCU *(continuînd)*: Dacă nici tu!... *(Totuşi se repede la Petre.)* Petre, nu uita ce am vorbit ... El ... Important este că ...

PETRE *(liniştit)*: Altceva e important ...

ONIGA: Lasă-l, Marcule!... La drept vorbind, sînt foarte curios să ştiu ce e important după părerea lui.

PETRE: Sînteţi curios?

MARCU: Vrei să încetezi cu tonul ăsta? Este doar musafir...

PETRE: De fapt ce te-a adus pe dumneata aici?...

ONIGA *(întrebîndu-se)*: De fapt ce m-a adus aici?... Vreţi să vă spun? Şi dacă vă spun, mă credeţi?...

MARCU: Nu te obosi să explici, Oniga. Noi doi ştim de ce ai venit ...

ONIGA: Plictiseala ... Camerele mari şi goale, lipsite de viaţă, prin care bate vîntul singurătăţii. Ciudat, dar de la o vreme am o mare senzaţie de singurătate. SINGUR!... Ciudat cuvînt!... Cobori din maşină, trînteşti portiera şi asculţi cum demarează maşina, şoferul care se grăbeşte spre casă, spre soţie şi copii ... Paşii au un ecou trist, lumea care te întîmpină ţi se pare străină, masa e rece, mîinile tale îngheaţă pe ea în aşteptarea cinei şi cînd ea a sosit şi ar trebui să mănînci, simţi că nu se mai descleştează aşa că urci nemîncat, cu mîinile încleştate şi te culci cu aceleaşi mîini încleştate sub cap, în camera rece, pustie, cu mobile tăcute şi mari ... *(Îi priveşte.)* Să continui?...

MELANIA *(fascinată de ritmul frazelor)*: Continuaţi!

ONIGA *(zîmbind uşor, imperceptibil)*: Dimineaţa reiei ritualul, cobori să mănînci. Nu-ţi mai împreunezi mîinile peste masa-ngheţată, aştepţi cu ele ascunse în poală, sorbi ceaiul grăbit şi fugi din nou la maşină, la treburi, la oamenii care te-aşteaptă, dar pe care de cele mai multe ori nu îi cunoşti şi te trezeşti uneori că repeţi aceleaşi cuvinte, uneori de cîte două-trei ori un cuvînt... Da, da... *(Nuanțează.)* Da, da, da... *(Tăcere.)* Așa că ce vă miră că am socotit firesc să vin la prietenul meu.

PETRE: Și ați nimerit în camera Melaniei...

ONIGA *(surprins de luciditatea frazei)*: Da... În camera în care se cînta atît de frumos la vioară. M-am simțit foarte bine... M-am simțit foarte bine acolo...

(Tăcere.)

PETRE: De fapt, chestia aia cu mîinile mi-a plăcut... Cu-mîinile-ncleștate-pe-masa-înghețată. Cît privește monologul despre singurătate, putea fi impresionant, dar ați uitat un amănunt. Că fiecare om își alege modul de viață. Nimeni nu v-a obligat să trăiți singur.

ONIGA: Just ...

PETRE: Așa cum nimeni nu ne poate obliga să vă admirăm pentru asta.

MARCU: Petre, dar cum ... Cum îți permiți să-l judeci?...

PETRE *(către Oniga)*: De ce nu v-ați căsătorit, de ce nu ați făcut copii? Nu ați vrut???

ONIGA *(surd)*: Poate am vrut...

PETRE: Și acum veniți aici și ne spuneți povești cu fantome și cu camere mari și pustii prin care bate vîntul și fîlfîie perdelele ca-n *Marile speranțe*, și vreți să vă respectăm, și să vă admirăm, ca pe un nemaipomenit musafir ... Doar că dumneavoastră nu sînteți un nemaipomenit musafir...

ONIGA: Dar ce sînt atunci...

PETRE: Un personaj decolorat, decupat din ziarele vechi ale tatei.

ONIGA: Chiar așa?... Decolorat?.. *(Pauză, se plimbă cu mîinile la spate.)* Ce părere ai despre o meserie ca a mea?...

(Petre nu răspunde. Oniga se întoarce spre Melania.)

MELANIA: Depinde ce reprezintă o asemenea „meserie".

ONIGA: Păi să zicem ... totul. Sau aproape. *(Vag, recapitulînd la întîmplare.)* Casă, grădină, mașină, prieteni, bani, posibilități de a face bine, uneori ... rău.

PETRE *(enervat)*: Abstracțiuni ... Vorbe ...

ONIGA: Vorbe?... Și dacă totuși nu sînt vorbe. Și dacă depinde de tine să nu fie vorbe?

PETRE: Poftim?!

ONIGA: Dacă dincolo de vorbele astea ți-aș spune că nu-ți trebuie decît puțină blîndețe și înțelegere ca să te aștepte o casă, și posibilități, și relații, și-o mașină, să zicem, cadou de la mine.

PETRE: Dar cine v-a cerut? *(Uluit.)* O mașină?!...

ONIGA *(repede, răgușit)*: Vino cu mine și este a ta.

PETRE *(își revine)*: Nu țintesc atît de departe.

ONIGA *(continuă jocul)*: Tot omul țintește pînă unde îl duc posibilitățile și imaginația. Dar cu o suspensie bună ...

MARCU: Nu înțeleg ... Asta este o propunere.

ONIGA *(scurt, către el)*: Glumesc.

MARCU: A!... Așa!...

PETRE: De ce?...

ONIGA: De ce glumesc? Sau de ce te-aș lua pe dumneata cu mine? *(Rîde, apoi serios.)* De la o vreme nici cu sănătatea nu o mai duc strălucit.

(Pauză.)

MARCU: Prostii!... Tu ai avut totdeauna o sănătate de fier.

PETRE *(tablou)*: Asta-i tot ce-i spui?!

MARCU: Ce vrei să-i spun? Era foarte robust.

PETRE: Bine, dar el vrea să mă ia ca pe un obiect și mi-o spune verde în față!...

MARCU: Totdeauna i-am apreciat sinceritatea.

PETRE: Nu știu, dar am senzația că am să înnebunesc. Doar nu sînt cal de curse. Am și eu dreptul să ...

ONIGA *(întrerupîndu-l, tăios)*: Toți avem dreptul să ... Doar că eu am mai mulți ași în mînecă. *(Îl privește curios.)* Eh, prostii! *(Pauză, apoi plictisit.)* Știi ce?... Faci ce vrei, dar tare mi-e că pînă la urmă ... *(Pauză, apoi rîzînd.)* Protestezi, protestezi, dar în sinea ta ideea a-nceput să-ncolțească ...

PETRE *(stupefiat)*: Cum ați spus?...

ONIGA: De ce?... *(Plictisit.)* Ei, hai, n-o lua în serios, am glumit. Cum am spus?...

PETRE *(sufocat)*: Vii aici pe neașteptate, îl pui pe tata într-o situație penibilă, față de toată familia, te instalezi în fotoliul cel mai confortabil, o trimiți pe mama în celălalt capăt al orașului ca să-ți aducă băutură, gonești oamenii din casă, faci propuneri ambigue. Și toate astea sub pretextul unei glume? Cum îți permiți?

ONIGA: Dar, dragă Petre ...

PETRE *(scos din fire)*: Nu îți permit!... Retrage-ți cuvintele!... Retrage-ți toate cuvintele!...

ONIGA *(după o scurtă pauză)*: Bine... Mi le retrag. Eşti mulţumit? *(Marcu respiră îngrijorat. Oniga îl priveşte atent pe Petre.)* Şi acum ce facem? *(Tăcere.)* Nu-i aşa, dacă mi-am retras toate cuvintele, ce facem în continuare? Că doar trebuie să facem ceva, nu?... Trebuie să facem ceva cu noi înşine, nu?... Că doar n-o să tăcem pînă vine maşina, nu-i aşa, Marcule? *(Începe să rîdă cu subînţeles, privind la Marcu. Marcu schiţează un rîs degajat.)*

MARCU: Sigur că da. Pînă vine maşina doar trebuie să facem ceva, nu?...

PETRE *(copleşit)*: Dumneata te joci. Dumneata te joci...

ONIGA *(simplu)*: Şi de ce să nu mă joc?... Doar nu credeai că am venit aici pentru melodramă? Binefăcătorul din umbră vine să-şi vadă prietenul şi, după ce împătureşte o lacrimă în batistă, dispare din nou pe sunetele unui vals demodat. *(Mai ferm.)* Prostii!... Astea sînt făcute pentru filmele cu Sara Montiel... N-am timp pentru ele... Credeai că o să mă impresioneze cîtuşi de puţin bîlbîiala ta despre conştiinţă şi milă?... Fals, băiatule!... Fals, îţi spun eu... Cu atîtea discursuri inutile, muream de zece ori în război. Sinistru! Ştii care e părerea mea?... Eu în locul tău aş lua totul de la început. Şi te-aş mai sfătui ceva *dacă îmi permiţi*... Să fii fericit că te tutuiesc pe dumneata şi pe sora dumitale. Rar mi se întîmplă să fiu familiar cu cineva, şi, cînd o fac, o fac din degajare şi această senzaţie de desfătare am obiceiul s-o plătesc, înţelegi?... O plătesc foarte scump pentru că este unicul moment cînd nu sînt în stare de alarmă... Aşa că cei care sînt în jurul meu, pot profita, mă. Auzi, mă?... Bucură-te cînd te tutuiesc şi cînd îţi fac propuneri chiar dacă ele ţi se par ambigue, mă!... *(Rîde la el, invitîndu-l să facă la fel.)* Şi ascultă ce-ţi spun, că nu-ţi spun de două ori... Fii deştept, mă...

(Pauză încordată. Tot timpul monologului lui Oniga, Marcu a stat cu fruntea rezemată de marginea fotoliului, încordat, suferind vizibil la fiecare cuvînt mai „dur" al lui Oniga. De cîteva ori, a încercat chiar să intervină cu faţa răvăşită de durere, dar apoi a renunţat de tot atîtea ori dîndu-şi seama că nu va fi ascultat.)

PETRE *(eliberat, deodată)*: Bine... *(Rîde şi el.)* Am să încerc, mă... Am să încerc, mă, bătrîne!...

ONIGA *(puțin buimăcit de curajul lui Petre, dar concesiv)*: Așa!...

PETRE: Totuși, te-aș mai întreba ceva ... Se poate?

ONIGA: Orice ...

PETRE: Sincer?

ONIGA: Cum altfel?

PETRE: De ce ai trimis-o pe mama în oraș după băutură?...

ONIGA: A zis că-i face plăcere.

PETRE *(mai puțin „feroce")*: Totuși ...

ONIGA *(stăpîn pe situație)*: Să fie clar, tinere. Nu-mi plac convențiile, nu-mi plac minciunile, și în privința asta semănăm. A zis că-i face plăcere. Și aici nu încape echivoc. Oricum aș privi lucrurile. Ei îi face plăcere să meargă după whisky, mie îmi face plăcere să beau. Dacă nu-i convenea, n-avea decît să nu se ducă.

PETRE: Și mă trimiteai pe mine sau pe Melania?

ONIGA: Poate ...

PETRE: Sau poate pe tata ...

ONIGA: Sau poate mergeam împreună ...

PETRE: Exclus ... Nu îmi erați simpatic ...

(Tăcere bruscă.)

ONIGA: Aha ... *(Se bate peste pantalon.)* Te referi la scîndura asta?... *(Pauză.)* Știi că uneori sînt nevoit s-o ung?... Cu un ulei special?... Nu-i cea mai ideală ocupație, dar n-am încotro ... Cred că dacă erai fiul meu, îți făcea plăcere să mă scutești de operațiunea asta stupidă *(Pauză, rîde.)* Cred că sentimental cum ești, ai fi în stare să vii noaptea în timp ce eu îmi fac somnul, ca să nu bag de seamă. *(Se bate peste pantalon.)* E lemn de origine nobilă ... Lemn de stirpe. Știi cîte pipe s-ar putea face din el?... *(Pauză.)* Da, cred că dacă mergeam împreună, ar fi scîrțîit ... Scîrțîia, da ... *(Pauză, rîde crud.)* Nu l-am uns de mult, tare de mult ... *(Privește la Melania, pe urmă la Petre.)* Știi că îmi placi, tinere?... Ai ceva necruțător, ascuțit în privire, care mă incită, îmi dă fiori, zău așa!... Și mie îmi place să am senzația asta ... Că nu sînt cruțat ... Așa am fost obișnuit din fragedă ... *(Dă a lehamite din mînă.)* Dacă ai fi priceput ceva din glumele mele ... *(Pauză.)* Eram foarte curios să vă cunosc ... Ani de zile am amînat întîlnirea. În fond, de ce să mă grăbesc, îmi spuneam, odată și-odată, tot va trebui să ne întîlnim ... Nu-i așa?... *(Pauză.)* Să nu crezi că am sperat ceva de la întîlnirea aceasta, să nu crezi că am sperat că voi fi înțeles ... *(Rece.)* Eram pur și simplu curios ... Și acum am venit ... Am venit, da ... *(Privește la Petre.)* De fapt, eram aproape sigur de tine. De felul în care ai să te comporți. De *modul* în care ai să mă suspectezi.

PETRE: Să vă suspectez? Eu?...

ONIGA: Da ... Să-mi suspectezi totul ... Trecutul, prezentul ... *(Mai scăzut.)* Dar cine te crezi, tu, mă băiatule?... Cum îți permiți să ne judeci pe noi?...

PETRE: Nu v-am judecat ... Sau, în orice caz, nu am făcut actul acesta *la plural* cum încercați *acum* să insinuați ...

ONIGA *(ca și cum n-ar fi auzit)*: Ce ușor îți vine să te cocoți aici în prezent și să dai note!... Să ne dai nouă, note ... Și în numele a ce?

PETRE *(enervat)*: N-am dat note nimănui ... Nu insinuați ...

ONIGA *(continuă)*: Să dai note pe ceea ce am făcut noi în trecut ... Mă, băiatule, dar tu știi ce era de partea cealaltă? Cînd noi am început să construim. Fasciștii, legionarii, chiaburii, moșierii ... Și aveau totul de partea lor ... Bani, făină, mălai, zahăr și alte arme, că ei pe atunci foloseau împotriva noastră toate alimentele astea ca pe niște arme ... Și erau al dracului de primejdioase ... Iar noi trebuia să convingem numai cu vorba, cu fapta ... Sigur că se putea și mai bine ... Dar au fost anumite condiții ... Și eu ... Și eu ... crezi că aveam timp să judec atunci faptele mele după codurile tale sentimentale de acum? Să mă încurc în fel de fel de siropuri morale, cînd oamenii stăteau cu calabalîcul în fața șantierelor proaspăt săpate și așteptau ca să intre în casa care nu era gata nici pe hîrtia de calc? Și cînd dușmanii ne sabotau la fiecare pas?... Sigur că uneori m-am purtat dur, că nu am cruțat pe nimeni, nici chiar pe tatăl tău, așa cum nu m-am cruțat pe mine. *(Respiră greoi.)* De ce crezi că nu m-am însurat?... De ce crezi că nu mi-am găsit o fată pe potrivă?... De ce crezi că nu am copii?... *(Bate cu pumnul în masă.)* Și nu trebuie să fii supărat pe mine că nu l-am ajutat atunci pe tatăl tău ... Nu l-am ajutat pentru că nu aveam voie să-l ajut, așa scria în legile noastre, ale comuniștilor ... Noi, mai la urmă ... Și el a înțeles asta ... A trebuit să înțeleagă. Pe atunci cuvîntul *trebuie* era folosit mai des decît astăzi ... Și îți mai spun ceva ... Eu eram într-o stare atunci ... că dacă tatăl tău, dacă prietenul meu ... nu înțelegea asta ... dacă nu putea dovedi, nu știu cui, poate chiar mie, că este în stare să înțeleagă că noi nu avem dreptul să nu acordăm ajutor de genul acesta ... dacă nu putea înțelege ... *(Respiră greu.)* Dar a înțeles, da ... a înțeles ... N-a avut încotro și a înțeles. *(Privește la Petre, atent.)* Măcar dacă ai înțelege și tu cîte ceva. *(Tăcere, apoi îi spune brusc lui Marcu.)* Știi ce îmi place la Petre? E un interlocutor viu, mă stimulează ... *(Petre se întoarce și iese. Oniga privind lung după el.)* Da ... e un interlocutor viu ... *(După tăcerea cu care este primită această afirmație.)* Halal primire!... M-ați ținut cu gîtul uscat. Dar acum destul cu gluma, trebuie să plec ... Melania, vrei să vezi dacă a venit șoferul cu Oana? *(Melania iese. Oniga continuă.)* Îmi pare rău că nu mai putem conversa. Dar dacă vii vreodată la București ... Sau Petre. Vă primesc cu plăcere. Oricît ați sta ... *(Privește din nou la Marcu, pe care îl surprinde suferind la fiecare aluzie făcută cu privire la Petre.)* E, dar tu ești treaz ca o lebădă!

MARCU: Cred că așa am fost întotdeauna ... Dar îți mulțumesc că ai spus-o chiar tu ... Acum.

ONIGA: Cît privește grosolănia aceea, te rog să mă ierți. Sînt cam nervos în ultimul timp. Nu trebuia să mă reped la tine așa ... *(Pauză.)*

MARCU: Oniga, nu poți să mai rămîi cîteva ceasuri măcar?

ONIGA *(uimit)*: Parcă ai fi un copil ...

MARCU *(jenat)*: Bine. E bine și așa ... *(Repede.)* Cît privește propunerea ... propunerea cu Petre, nu-i așa că a fost doar o glumă ...

ONIGA: Nu pricep ...

MARCU: Ei, prietene ... Ce dracu? Ai făcut o propunere, nu?

ONIGA *(nepăsător)*: Am făcut. Și?

MARCU *(rîde)*: Nu mai știu ce să cred ... A fost o glumă ... sau ...?

ONIGA: Vrei să-ți spun?

MARCU: Dacă vreau? ... *(Călduros.)* Sigur că vreau. *(Mai vag.)* Adică ... vreau să cred că nu ai nici un motiv să ...

ONIGA: Vine o zi cînd îmbătrînești, îți dai seama că nu te mai țin balamalele și trebuie să dai locul tău altuia mai tînăr, și, dintr-o dată, observi că funcția ta o poate îndeplini și altcineva mai tînăr și asta nici nu te supără, doar că acasă... *(Pauză.)* Doar că te întorci acasă și vezi pentru prima oară că ești singur...

MARCU *(trezit de-a binelea)*: Bine, dar... Vii la mine... Te aștept atîția ani în care... Te aștept atîția ani ca să ne revedem, să ne bucurăm și... *(Tare)* TU EȘTI PRIETENUL MEU!... *(Din nou plin de bunăvoință.)* Vii la mine și eu te aștept, nu fac nimic și te aștept cu inima deschisă și tu...

ONIGA *(silabisind răspicat)*: Ți-am spus doar că mă simt singur, Marcule, n-am zis nimic altceva...

MARCU: Stai, stai, că nu e chiar așa de simplu. Să nu crezi că sînt chiar atît de naiv încît să cred că dacă nu ai spus nimic altceva, nu ai lăsat să se înțeleagă.

ONIGA: Zău așa... Ce tot vorbești!... Îmi pare rău că am deschis discuția despre Petre... Ți-am spus, a fost doar o glumă...

MARCU: Chiar așa? Dar dacă gluma asta era luată-n serios? Căci să vedem care e situația?... Ani de zile ai stat departe de noi, nu ai venit să ne vezi, deși știai că pentru mine asta ar fi însemnat foarte mult. Și acum cînd ai venit, în sfîrșit, ce faci? Spui și tu o glumă, dacă se prinde, bine, dacă nu... Asta după ce ani de zile n-ai mai venit pe la noi!...

ONIGA: Ai zis doar... Să uităm.

MARCU: Să uităm, să uităm, dar nu doar ce ne convine... Căci uite, tu vii acum și îmi spui că te simți singur. Și nu ceri nimic, dar lași să se înțeleagă că tu, dacă într-adevăr ai ajuns să te simți singur, este tocmai din cauză că, pentru tine, oamenii au început să devină niște obiecte... Și atunci tu nu de Petre ai nevoie...

ONIGA: Nu știu ce tot spui... Totul n-a fost decît o glumă nevinovată!... Nu înțeleg de ce atîtea discuții!...

MARCU: Dă-mi voie, dă-mi voie... Așa n-ai să reușești să mă faci să tac. Am tăcut mai devreme pentru că eram uluit. Mi-ai luat piuitul, zău așa, cu noul tău fel de a te purta, chiar și cu mine, prietenul tău, egalul tău. Am tăcut și pentru că erau de față ai mei și nu se cădea să-ți atrag atenția în fața lor. Dar acum sîntem între noi și pot să te întreb, cu sinceritate, cu spaimă, cu grijă: ce se întîmplă cu tine, Oniga? Ce te-a schimbat? Cum de te-ai putut schimba într-atît? Încît să uiți pînă și de unde am pornit?

ONIGA *(rîde forțat)*: Prea pui la inimă niște cuvinte rostite la întîmplare ... În ultima vreme m-am schimbat și eu, e adevărat, dar numai în formă ... Tonul a devenit mai tăios, vorbele nu ...

MARCU: Oniga, tu nu mai ești cel dinainte! ...

ONIGA: Serios? Și cînd ai ajuns la concluzia asta?

MARCU: Adineauri ... Da, adineauri. *(Limpede.)* Cînd stăteam și rîdeam unul la altul. Cînd stăteam și priveam fața ta degajată care rîdea și ea. Și dintr-o dată m-a cuprins o spaimă ușoară ...

ONIGA: Exagerezi, Marcule ... Te asigur.

MARCU: Și nu știu dacă de tine sau de noi amîndoi ...

ONIGA: Zău, nu aveai de ce ... Crede-mă.

MARCU: Știu ... Dar am avut impresia, în timp ce stăteam și rîdeam privindu-ne-n ochi că sîntem niște ...

ONIGA: Încetează, Marcule ... Oricum, chiar așa de-ar fi, tu nu ai nici un amestec ... Dar totul e doar o părere.

MARCU: Cum de am putut să te las să ajungi pînă aici ... Trebuia să te caut, ca să văd ce-i cu tine ... Căci dacă e așa cum spui tu, că nu te-ai schimbat, că tu nu poți fi altul, înseamnă, Oniga, că tu ești bolnav ... *(Tăcere.)*

ONIGA *(răgușit)*: Poate că sînt. *(Mai încet.)* Într-un fel cred că sînt obosit ... Vîrsta ...

MARCU: De ce n-ai venit la noi?

ONIGA: Nu am avut timp ... și apoi ... *(Direct pentru prima dată.)* Te invidiam într-un fel. Nu voiam să mi se vadă pe față sentimentul acesta. Așa că mi-am cultivat orgoliul ... *(Rîde vinovat.)* Cîteodată e bun și el la ceva.

MARCU: Poate ... Dar eu nu pot să accept. Pentru că ești prietenul meu. Și trebuie să ai curajul să ... *(Pauză.)* Ce facem? ... Asta noi trebuie să știm ... Pentru că acum pentru tine e greu. De vreme ce ... și nu se mai poate nimic ca înainte ... Știi, timpul ... *(Pauză, apoi.)* Ce facem? ...

ONIGA: Nimic ... Eu oricum trebuie să plec ... Și despre asta, ceilalți nu trebuie să știe.

MARCU: Ceilalți?

ONIGA: Soţia ta... Copiii. *(Hotărît.)* Pentru ei aş vrea ca totul să pară la fel ca înainte... *(Mai obosit.)* Oricum, nu prea sînt agreat. *(Rîde vinovat.)* Şi, de fapt, nici nu aş dori... nici nu aş putea să fac vreun efort ca să le schimb vreo impresie. *(Pauză.)* Simt doar o mare oboseală. *(Se aşază în fotoliu).*

MARCU: Nu te simţi bine?

ONIGA: Puţină apă nu mi-ar strica.

MARCU: O clipă. *(Iese.)*

(Aproape de uşa de la intrare se aude un zgomot şi se întrezăreşte silueta vagă a Oanei. Oana tuşeşte. Oniga nu schiţează nici un gest.)

OANA *(apropiindu-se de el)*: Sînt de mult aici. *(În şoaptă.)* Am auzit aproape tot. Şi ce nu am auzit, să ştii că am bănuit... Tu, niciodată, nu ai făcut o vizită fără motiv... Aşa că întîi m-am mirat foarte mult atunci cînd Marcu mi-a spus că te-ai hotărît să ne faci o vizită, apoi, am înţeles că trebuie să ai un motiv... *(Oniga face un gest vag, greoi, în semiobscuritatea încăperii, dar Oana spune repede.)* Tu să taci... Acum vorbesc eu. Să ştii că n-am ţinut niciodată la tine, mi-a fost milă de tine, de siguranţa ta obositoare şi asta acum ţi-o spun, fie că îţi place, fie că nu... *(Pauză. Oniga mai încearcă un ultim gest de negaţie. Oana continuă.)* Şi acum, cînd ai auzit adevărul, acum cînd ştii că ai venit degeaba, eu ştii ce aş face în locul tău? ... Aş pleca... *(Pauză. Oana strigă la el.)* Pleacă! Pleacă!... *(Oniga nu se mişcă din fotoliu.)* Nu te doreşte nimeni, nu-ţi mai pierde vremea degeaba pe aici...

(Oniga nu se mişcă. Oana merge spre el şi-l zgîlţîie. Oniga tace nemişcat.)

CORTINA

ACTUL III

La puțin timp după aceea, Marcu se plimbă agitat prin cameră. Oana șade nemișcată și îl privește. Coletul a dispărut din colțul camerei.

MARCU: Ce i-ai spus? Am intrat la el în odaie și nici n-a vrut să-mi vorbească. M-a rugat să-l las singur pînă vine șoferul să-l ia. Ce i-ai spus?

OANA: Că nu trebuia să vină.

MARCU: Ce prostie!... Cum ai putut să faci așa ceva? Cum ai putut să-l jignești!.. A intrat alături și m-a rugat să-l las singur pînă vine șoferul să-l ia. Nici nu a vrut să se uite la mine. Îmi închipui cum a primit cuvintele tale. Dacă le-ar fi rostit Petre sau Melania, dar tocmai tu!... Cînd știi foarte bine cît de greu s-a rupt de la treburi ca să ne vadă. Și cît l-am așteptat ... Ani de zile...

OANA: Prea mulți ani ...

MARCU: Un motiv în plus ca să ne purtăm cum trebuie. Este doar un bun prieten, nu? Și un om deosebit ... *(Se oprește și spune rugător.)* Poate că totuși dacă te duci la el și te scuzi ...

OANA: Oricum era hotărît să plece.

MARCU *(se face că nu a auzit-o)*: Nu mi-aș fi închipuit, nu mi-aș fi putut închipui acum douăzeci de ani că unuia din cei doi luptători fotografiați într-un jurnal de provincie ... *(Pauză.)* Știi, de cînd a venit Oniga, mi-am limpezit o grămadă de lucruri întîmplate cu noi ... o grămadă de întîmplări pe care nici n-aș mai fi crezut că le păstrez în vreo cută a memoriei și care odată cu venirea lui s-au declanşat dintr-o dată ... Memoria nu îmbătrîneşte, nu se usucă, Oana ... *(Priveşte din nou spre camera în care şade Oniga.)* Şi tu, dintr-o dată, să-i spui că nu trebuia să vină ... Cum ai putut? Acum stă la fereastră, aşteaptă şoferul şi se gîndeşte la cele spuse de tine, de soţia celui mai bun prieten al său ... I-ai spus să şi plece?

OANA: Nu mai ţin minte. Eram înfierbîntată. Auzisem aproape tot ce aţi vorbit ... şi te rog să mă crezi că nu mi-a făcut nici o plăcere.

MARCU: Prostii ...

OANA: A devenit un om rău.

MARCU: Poate ... Dar eu nu pot să cred pentru că totdeauna a fost cel mai bun dintre noi! ...

OANA: Ştiu ... Ştiu. Mi-ai mai spus-o. Dar asta a fost atunci.

MARCU: Şi acum, a venit aici ... *(Mirat.)* Să goneşti pe cel mai bun prieten din casă.

OANA: N-am să-i cer scuze, dacă asta doreşti.

MARCU: Nu vorbi aşa tare, că te aude.

OANA: Marcule, el nu a venit pentru tine.

MARCU: Atîţia ani am aşteptat să stea în fotoliul ăsta. Să vorbim, să fim ca atunci ...

OANA: A stat atîta vreme departe de tine! ...

MARCU *(mirat)*: Şi ce vrei să dovedeşti cu asta? A stat singur, a dormit cum a apucat. A muncit mult. Aşa cum a luptat mult în timpul războiului. El n-a avut decît o singură preocupare atunci şi acum.

OANA: Crezi?

MARCU: Nimic nu a fost mai de preţ atunci ca victoria asupra duşmanului. Nimic nu a fost mai de preţ ca victoria asupra noastră înşine. Şi asta am ştiut-o amîndoi, Oana.

OANA: Cît de mult vă obsedează idealurile pe voi bărbaţii! Cît de mult vă orbeşte o ţintă!

MARCU: Dar te rog, eu nu mi-am rezervat dreptul să trag şi concluzii, dacă vrei putem face acest lucru împreună, dacă neapărat simţi nevoia aceasta ...

OANA: Atîta vreme cît ignorăm o stare de fapt? ...

MARCU: Crezi tu că putem ignora o stare de fapt? ... Crezi că o stare de fapt poate fi ignorată în profunzime? Cu desăvîrşire? Niciodată o stare de fapt nu poate fi ignorată cu desăvîrşire. Petre ce face?

OANA: E în camera lui.

Marcu: E un băiat bun ... Totdeauna l-am iubit fără rezerve. *(Rîzînd deodată.)* Ce ochi a făcut Oniga cînd Petre l-a repezit ... Cred că nu l-a repezit cineva în halul ăsta de ani de zile. Cred că tocmai de asta îi place Petre lui Oniga ... Pentru că e mîndru şi necruţător ... Nu-i aşa, Oana?

Oana: Da ... Este foarte mîndru ... Şi e foarte bine aşa ... Marcu, nu crezi că înţelegerea vine după mîndrie? ...

(Pauză. Se aude soneria de la intrare. Oana se ridică şi se duce la uşă. În cadrul ei apare un bărbat înalt, îmbrăcat într-un costum de serviciu, gri închis. Salută riguros, oficial parcă.)

Şoferul: Am venit după tovarăşul Oniga. Sînt cu maşina afară. *(Priveşte în jur curios.)* Dar nu îl zăresc.

Marcu: Poftiţi, Oniga este în camera cealaltă. Vine imediat.

Şoferul: În camera cealaltă? Ciudat.

Marcu: De ce vi se pare ciudat?

Şoferul: Scuzaţi-mă ... Dar mi se pare ciudat. Vine să-şi vadă cel mai bun prieten şi ... Scuzaţi-mă pentru remarcă ... Dar poate nu e cazul să-mi dau părerea. Deşi ...

Oana: Vă rog, continuaţi, dacă tot aţi început ...

Şoferul: Scuzaţi-mă pentru remarcă ... *(Tace.)*

Marcu: Oniga vine imediat ... Mă duc să-l chem ... Sau poate vrei să-l chemi tu? ...

Oana *(scurt)*: Nu.

(Privesc unul la celălalt.)

Şoferul *(după un timp)*: Deci v-aţi certat.

Marcu: Nu! ... Cine v-a spus?

Şoferul: Atunci scuzaţi-mă pentru remarcă ...

Marcu: Mă duc să-l chem ... Deşi eu l-aş mai fi ţinut cîtva timp.

Şoferul: Pentru dînsul cred că cel mai bine e să plece cît mai curînd.

Marcu: Sigur ... sigur ... Dar poţi să ne spui?

Oana *(lui Marcu)*: Cred că ar trebui să-l chemi.

Şoferul: Aştept.

Marcu: Totuşi ... *(Ezitînd.)* Eu sînt prieten vechi cu Oniga şi aş dori să aflu, dacă dînsul ... *(Se opreşte derutat.)* De ce aţi spus că pentru dînsul ar fi cel mai bine să plece cît mai curînd?

Oana: Du-te şi-l cheamă pe Oniga, Marcule.

Marcu *(fără s-o asculte)*: Noi sîntem prieteni vechi, cîndva ne-am pus viaţa în pericol în aceeaşi tranşee.

(Tace dîndu-şi seama de gratuitatea frazei.)

ŞOFERUL: De fapt ... Dacă vreţi să ştiţi ...

MARCU *(grăbit)*: Sigur că vrem.

ŞOFERUL *(în şoaptă)*: Nu trebuia să vă certaţi ...

OANA: Eu merg totuşi să-l chem.

ŞOFERUL: Poate că n-ar trebui să vă spun, dar ... Ţin prea mult la dînsul ca să nu vă spun ...

OANA: Nu ştiu de ce întîrzie atît ... *(Se îndreaptă spre camera în care e Oniga.)*

ŞOFERUL *(Oanei, ezitînd)*: Dacă vreţi să ştiţi? ... Este bolnav. Foarte bolnav. Medicii l-au obligat să renunţe la activitate. Nu mai poate lucra, trebuie să se pensioneze. *(Oana vrea să-şi continue drumul. Se opreşte.)* Din cauza vîrstei ... Nu mai suportă volumul de muncă. *(Oana face cîţiva paşi.)* L-au pensionat. *(Oana se opreşte din nou.)* A predat biroul, şantierele, maşinile, basculantele, proiectele, tot. *(Priveşte la cei doi.)* Nici eu nu mai sînt cu dînsul. Acesta e ultimul drum pe care-l facem împreună ... A muncit mult, acum e timpul să se odihnească...

MARCU: Nu mai munceşte! ...

ŞOFERUL: Poate că n-a fost frumos că v-am spus, dar trebuia să vă spun. Pentru că ţin prea mult la dînsul. Şi poate că dacă ştiaţi adevărul de la început, acum nu mai trebuia să mergeţi în camera cealaltă ca să-l chemaţi ... Dar dînsul nu voia să ştiţi că nu mai este ... că nu mai munceşte ... Acum, o să rămînă singur ... Şi eu îl duc acasă şi pe urmă trec la noul şef ... De fapt, trebuia să trec deja, dar tovarăşul Oniga mi-a spus: „Vino cu mine, tu îmi aduci noroc" ... *(Pauză.)* De fapt văd că norocul ăsta nu prea a fost noroc ... Scuzaţi-mă pentru remarcă ... *(După o lungă tăcere.)* Acum, important e că o să plece acasă. *(Pauză.)* Am să-l aştept afară. *(Iese.)*

MARCU: Afurisită situaţie! ... Acum ce facem?

OANA: Nu cred că mai putem repara ceva.

MARCU: L-au pensionat ... *(Se gîndeşte, apoi spune brusc Oanei.)* Să-i ceri scuze ... Să-i ceri, mă auzi? *(E tot mai agitat.)*

OANA: N-o să mi le primească.

MARCU: O să-i propunem să rămînă cu noi ... O să-l rugăm, dacă va fi nevoie. Doar totdeauna şi-a dorit asta.

OANA: Asta a fost în tinereţe ... Acum ... *(Îngîndurată.)* Nu mai munceşte ...

Marcu: Oricum, eu am să-i propun ... El venise aici ca la un punct de sprijin ... Cît de greşit l-am înţeles! ... Şi colegul acela de care vorbea, era chiar el! ... *(Rămîne pe gînduri.)*

Oana: N-a fost chiar aşa ...

Marcu: Voi nu l-aţi priceput ... Nu e uşor să fii pensionat ... Chiar dacă ai vîrsta ... *(Se aud paşi. Marcu spune grăbit.)* Am să încerc să-l opresc la noi. Doar ne e prieten. Şi tu, în orice caz, vorbeşte frumos cu el. Şi lasă-l să se poarte cum vrea. Superior, ironic, sfidător, oricum, mă auzi? ... Oricum ... E dreptul lui ...

Oana *(cu un ton mai convins)*: Am să încerc.

(Apare Oniga. Marcu priveşte la el şi apoi spune cu capul plecat.)

Marcu: Oniga ... Oana ar vrea să se scuze pentru cele-ntîmplate ...

Oniga *(zîmbind sfidător)*: Să-şi ceară scuze? De fapt ar trebui să-i mulţumesc. Sosirea mea la voi a fost o dovadă de slăbiciune şi ea mi-a atras atenţia. Ai să rîzi, dar din toate discuţiile exact cuvintele ei m-au făcut să înţeleg. Dar dacă eu v-am pricinuit necazuri, acum, la plecare, vă rog să mă scuzaţi.

Marcu: Ce necazuri?! Nu mi-ai pricinuit nici un necaz!

Oniga: Ţi-am promis de-atîtea ori că vin şi nu am venit.

Marcu: Nu ai putut.

Oniga: Da ... da ... Nu am putut. *(Priveşte la Oana.)* Asta e ...

Oana: Nu vrei să-ţi fac o cafea?...

Oniga: Nu, mulţumesc. Dar totuşi dacă ai făcut drumul pînă în centru ...

Oana: Sigur ... sigur ... Am găsit băutura ta preferată. *(Îi toarnă.)*

Marcu *(ezitînd, ca un ecou)*: Oniga ... nu vrei să rămîi? ...

Oniga *(după ce priveşte băutura)*: Noroc! *(Asta a spus-o foarte mucalit.)*

Marcu: Uite, şi eu şi Oana îţi facem propunerea asta ...

Oniga: Şi tu, Oana?

Oana: Da.

Oniga *(după o pauză)*: Ei, dacă nu aş avea atîta de lucru ... Dar mai avem de construit o lume întreagă ... *(Rîde.)* Nu chiar o lume, dar ... *(Rîzînd lui Marcu.)* Am rămas acelaşi, nu? *(Privind la Marcu.)* Te-a emoţionat de tot plecarea mea ...

Ei, dar sus capul, bătrîne, doar am luptat în aceeaşi tranşee. Să-ţi cînt unul din marşurile noastre? ...

MARCU *(privindu-l)*: Ar trebui să fii mai ponderat. Anii nu te mai cruţă. Şi şoferul zicea ...

ONIGA: A fost aici? ...

OANA: Da.

ONIGA: Şi v-a ţinut o predică cu privire la sănătatea mea? ... *(Cei doi tac.)* Şi la faptul că nu trebuie să fiu contrazis, şi la importanţa propriei mele persoane ... pentru şantierul care m-aşteaptă. Prostii ... Nu-l ascultaţi.

MARCU: Sper că ţi-a plăcut la noi. *(Cu un ton scăzut.)* Oniga, eu ştiu ...

ONIGA *(făcîndu-se că nu a auzit)*: A fost foarte bine. Îmi pare rău că v-am creat probleme.

MARCU: N-a fost nici o problemă. Oniga, de ce nu mi-ai spus ...

ONIGA *(parodiindu-l)*: Nu a fost nici o problemă, n-a fost nici o problemă, dar abia aşteptaţi să plec.

MARCU: Noi? ... Dar bine, Oniga, aşa ne cunoşti? Nu ştim cum să te reţinem şi tu ... *(Clatină capul mirat.)*

ONIGA *(rîzînd)*: Am glumit ... Am glumit, Marcule! ...

MARCU: Atunci ...

ONIGA *(după o clipă)*: Ştiţi ce m-a luat pe neaşteptate în casa voastră? *(Pauză.)* Această simplitate aproape naivă ... şi liniştea ... *(Pauză.)* Şi mai este aici un anume miros cunoscut ... un iz de gutui parcă! ...

OANA: Sînt nişte gutui în grădină.

ONIGA: Mirosul ăsta m-a lovit în moalele capului. M-a ameţit ca în copilărie.

OANA: Nu te ştiam „alergic" la gutui. Înainte nu prea erai.

ONIGA: Da ... da ... Înainte ... *(Citează din Saint-John Perse.)* „Dacă nu era copilăria ce era atunci şi astăzi nu este?" ... Dar să nu mai vorbim despre asta ... Cine mai ştie cum era în copilărie? Astăzi timpul te mînă, te aleargă, zău aşa, pînă îţi taie respiraţia şi te simţi ca atunci cînd ai băga un bănuţ şi ai respira nişte ozon dintr-o chestie d-aia metalică ... *(Pauză.)* Ce a fost ciudat la voi, a fost faptul că n-am băut aproape deloc. *(Pauză.)* Şi-a mai fost ceva ciudat ... *(Pauză. Dă a lehamite din mînă.)* Prostii! ... *(Pauză.)* Într-o zi am să vă scriu ... *(Sus pe palier a apărut Petre, care ascultă în tăcere. Oniga continuă.)* Într-o zi am să vă scriu ... Într-o zi... cînd nu voi mai putea să lucrez, cînd nu voi mai putea umbla şi da ordine... Cu mîinile umflate şi tremurînde voi lua o coală albă şi voi scrie pentru voi cîteva rînduri... Dar asta peste foarte mult timp...

MARCU *(sincer)*: Te rog s-o faci... Te rog foarte mult...

ONIGA *(privind sus, la Petre)*: Şi tu, Petre?...

PETRE *(indiferent)*: Nu ştiu... Scrieţi...

ONIGA *(după cîteva clipe)*: Să scriu...

MARCU: Te rog s-o faci... Te rog foarte mult. *(Rîde.)* Uite-l cum e! Nici n-a plecat şi m-a făcut să... Iar mă face s-aştept...

ONIGA: Nu... nu... Scrisoarea asta n-o aştepta. Ea va veni, fii sigur... *(Pauză.)* Parcă mă văd... Stînd la fereastră, pe o căldură copleşitoare, cu condeiu-ntre degete şi o batistă enormă pe faţă... *(Rîde. Pauză.)* Eh, sînt enervat... Mă duc... *(Strigă.)* Mă duc, Marcule!

OANA: Nu-ţi iei rămas bun de la copii?...

ONIGA: De la copii? *(Îşi aduce aminte.)* A, da!... Desigur.

MARCU: De fapt Petre e aici... A apărut...

ONIGA: Ca un arhanghel. Şi cum nu-i plac scenele astea sentimentale... aceste siropuri de coacăze familiare...

OANA: Mă duc după Melania.

ONIGA: Da... da... Du-te... Sau nu. Aş vrea... *(Pauză.)* Să nu coboare. *(Pauză.)* Şi Petre să rămînă acolo, cu privirea lui rece... indiferentă. *(Respiră greu, apoi rîde încetişor, aproape răutăcios.)* Doar Marcu să mă conducă. Cel mai bun prieten.

MARCU: Fireşte... fireşte, prietene,

(Oana urcă spre camera Melaniei.)

ONIGA: Se pare că plecarea asta mi-a creat totuşi o stare de... *(Renunţă. De afară se aude un claxon.)*

OANA: La revedere, Oniga.

ONIGA: La revedere. *(Oana dispare. Oniga privind la Marcu.)* Şi tu, Marcule? Nu-mi spui nimic la despărţire?

MARCU: Ce să-ţi spun? Eu, totdeauna te-am aşteptat, am dorit să vii la noi, deoarece asta pentru mine avea o mare importanţă, pentru că totdeauna m-am întrebat... *(Emoţionat.)* Da, printre hîrţoagele şi problemele mele, totdeauna m-am întrebat: Ce sîntem noi, Oniga? ... Doi prieteni? ... *(Convins.)* Doi prieteni dintr-o generaţie care a încercat să schimbe o parte a lumii. Şi a reuşit chiar ... *(Mai încet.)* Şi dacă n-am reuşit întru totul, n-am reuşit şi din cauză că în complexul acesta de schimbări şi modificări bruşte şi atît de importante, era implicată şi omenia noastră şi asta cei care vor veni după noi, cu greu vor putea înţelege. Că am fost şi noi oameni ... cu slăbiciuni ... cu emoţii ... cu temeri... *(Vorbeşte tot mai greu din cauza emoţiei.)* Într-o lume care se schimba ... Da ... da ... Şi acum, vorbesc despre toate astea şi tot ce văd clar este chipul copiilor mei ... uneori fericit că pot să mă iubească ... alteori fericit că pot să mă judece ...

ONIGA: Şi pe mine m-au judecat ...

MARCU *(însufleţit)*: Tocmai de asta am ţinut la prietenia dintre noi doi ... Pentru că pentru noi prietenia este mai presus. Deşi, de cînd ai venit ... am simţit că ceva s-a schimbat între noi ...

ONIGA: Nu s-a schimbat nimic ...

MARCU: Ba da ... ba da ... s-a schimbat ... Şi e bine că s-a schimbat ... Pentru că altfel totul ar fi devenit trecut ... Gînduri, amintiri ... fapte, emoţii ... Pînă şi prietenia noastră ar fi devenit trecut fără să ne dăm seama ...

ONIGA *(îngîndurat)*: Prietenia e prietenie ...

MARCU: Dar tu pleci.

ONIGA: Afară cerul e senin ... Şoferul se va bucura ...

MARCU: Şoferul ... se va bucura?! De ce?

ONIGA *(firesc)*: Pentru şosea ... *(Merge spre uşă, dar se opreşte nehotărît.)* Prietenia e prietenie ... Poate nici eu nu mi-am dat seama tot timpul de asta ... Dar acum, cînd plec, ţi-o spun ca pe o certitudine, Marcule. Am venit ... la tine cu puţină teamă ... şi înstrăinare ... şi poate şi cu puţină speranţă. Şi acum plec. Şi plec de parcă m-aş duce din nou către munţi. *(Rîde.)* E un cîştig, nu? *(Respiră adînc, ca şi cum i-ar fi venit greu să spună tot ce a spus. Se întoarce spre Petre.)* Îţi place poezia, Petre? Eu, în ultima vreme, am început s-o descopăr ... *(Se aude un claxon. Oniga îşi pune pardesiul pe umeri şi recită.)* „Azur! Caii noştri sînt plini de un ţipăt!..." *(De sus se aude un cîntec încet, trist. Oniga ascultă nemişcat, apoi spune brusc.)* „ŞI ACEASTĂ

INIMĂ... ŞI ACEASTĂ INIMĂ MAI SUPUSĂ ŞI MAI SĂLBATICĂ ŞI MAI EXTENUATĂ DECÎT O MĂTURĂ ROASĂ, DE CORABIE".

(Nu se ştie dacă a spus-o ironic sau cu tristeţe. Pauză. Oniga iese urmat de Marcu. Petre nu schiţează nici o mişcare. Melania, sus, cîntă în continuare. Pauză. Se aude un demaraj de maşină. Petre ascultă o clipă, apoi se repede spre ieşire. Se opreşte în uşă şi se întoarce în mijlocul camerei. Se îndreaptă din nou către uşa de la ieşire. Se întoarce, face cîţiva paşi, şi se opreşte în faţa paravanului. Îl contemplă. Îl strînge şi îl pune într-un colţ. Scena se luminează. Petre se întoarce în mijlocul camerei. Pauză. Merge spre uşa sufrageriei. Înainte de a ajunge acolo, face un mic ocol şi ajunge la uşa de la ieşire. Pauză. Se întoarce în mijlocul camerei. Nu ştie încotro să se îndrepte. Zbuciumat priveşte în jur şi, deodată, vede dulapul cu ziarele tatălui său. Bagă mîna în buzunar şi scoate cheia de la dulap, apoi merge acolo, deschide şi scoate un teanc de ziare. Se aşază jos, pe covor, unde la început le răsfoise şi Marcu şi începe să le citească încet. Chipul său este tot mai atent, mai curios, mai concentrat. De sus, se aud din nou exerciţiile de vioară ale Melaniei. Petre răsfoieşte ziarele, în timp ce Marcu apare pe neaşteptate în uşă. Petre îl priveşte o clipă, apoi răsfoieşte ziarele mai departe.)

MARCU: A plecat. *(Pauză.)* Părerea mea e că s-a simţit bine la noi... *(Tace un timp, apoi spune cu întreruperi.)* Dealtfel, cred că ai făcut bine că nu i-ai intrat în voie tot timpul. Lui aşa îi plac oamenii... duri, arţăgoşi... De aia ne-a plăcut nouă să stăm împreună. De fapt, acum, că a plecat pot să-ţi spun... Adevărul e că el nu mai lucrează. *(Petre priveşte mirat la el.)* Stă singur în camerele alea mari şi pustii... *(Pauză.)* Şi modul acela de a se purta, superior, răutăcios, era doar un paravan. *(Pauză.)* Un fel de paravan pentru a-şi ascunde singurătatea. *(Pauză.)* Vrei să ştii ce mi-a spus la plecare? Dacă ai vrea să-i faci o vizită... Dacă ai vrea. Te-ar primi ca pe copilul său. Oricînd, prietene, aşa mi-a spus. *(Pauză.)* Şi eu cred că ar trebui să te duci la el. Măcar pentru ca să vă împăcaţi. *(Pauză.)* Este bolnav şi singur. Eu îl înţeleg... Ar trebui să-l înţelegi şi tu... *(Ultimele cuvinte le-a spus foarte blînd. De sus se aude din nou vioara răsunînd în surdină. Marcu continuă.)* În legătură cu asta aş vrea să-ţi povestesc o întîmplare petrecută de mult... Şi pe care nu ţi-am putut-o povesti pînă acum... Era ger şi eu îngheţasem. În frig. Era noapte şi luna sclipea rece şi îndepărtată şi mă uimea strălucirea ei imaterială sau poate materială, dar nedefinită totuşi... Şi cred că din cauza acestei dileme înghețasem, cred că din cauza acestei dileme începusem să nu-mi mai simt mîinile, nici picioarele, și mi-am dat seama că înghețasem, abia cînd am vrut să-mi duc mîna la barbă, doar că peste o clipă mi-am dat seama că gestul acesta simplu l-am făcut doar în gînd... *(Pauză scurtă.)* Stăteam ca un butuc înghețat și ceea ce mă enerva era faptul că știam asta, și frigul mă năpădea, și hainele înțepeniseră, și chipul meu era o mască de gheață, sub care gîndul singur se mai agita, ca o fiară înspăimîntată sau poate ca un lup gata de orice, doar ca să scape. Numai că gîndul singur nu putea face nimic. *(Pauză lungă.)* Și toate acestea păreau că nu se întîmplă cu mine, ci cu altcineva... altundeva... Pentru că dacă s-ar fi întîmplat toate astea cu mine, ar fi fost groaznic, pentru că Oniga coborîse din munți ca să ia legătura cu cineva și urma să se întoarcă abia a doua zi. Și atunci... *(Rîde. Pauză scurtă.)* Poate tocmai de asta nu m-am gîndit la voi în clipele acelea, ci la Oniga. Mă gîndeam la Oniga și la faptul că înainte de a pleca el, ne-am certat rău, și nu mai țineam minte motivul pentru care ne-am certat, motivul era din ce în ce mai confuz, și mai îndepărtat, și mai străin, și Oniga plecase, și întoarcerea lui nu mai era posibilă decît în cazul în care ar fi avut o presimțire. *(Pauză.)* Apoi am văzut focul, eu eram în adăpostul tranșeii, și a doua zi, cînd a apărut Oniga, și l-am întrebat cine m-a salvat, el mi-a spus că nu știe... *(Pauză scurtă.)* De atunci l-am mai întrebat de cîteva ori. Mi-a răspuns totdeauna la fel... Și nimeni nu putea veni în afară de el, iar el nu putea să se întoarcă decît dacă ar fi avut o presimțire. Asta-i povestea, și cred că ceea ce ți-am spus îți va schimba definitiv părerea pe care ți-ai format-o despre Oniga... El este prietenul meu de o viață... Și o prietenie de-o viață nu se poate strica într-o seară... Într-o singură seară...

CORTINA

■